

THE STRUGGLE IS REAL

Identiteitsvorming en de infrastructuur van de “Urban scene” in verhouding tot de mainstream
culturele sector in Den Haag

**Universiteit
Leiden**

Instituut Culturele
Antropologie en
Ontwikkelingsociologie

S.Z. Ruijg – 1117076

szruijg@hotmail.com

Masterscriptie

Culturele Antropologie & Ontwikkelingsociologie

Sociology of Policy in Practice

Begeleider: Bart Barendregt

Inhoud

Dankwoord.....	5
Abstract.....	6
Inleiding - Waarom onderzoek doen naar de Urban Scene in Den Haag?.....	7
<i>Policy in Practice - CultuurSchakel.....</i>	<i>7</i>
<i>Maatschappelijke relevantie</i>	<i>7</i>
<i>Wetenschappelijke relevantie.....</i>	<i>9</i>
<i>Relevantie Beleid.....</i>	<i>10</i>
<i>Eigen relevantie</i>	<i>11</i>
<i>Onderzoeksvraag + Deelvragen.....</i>	<i>11</i>
Hoofdstuk 1: ‘Straatcultuur’ vs ‘Mainstream culturele sector’	12
1.1 Inleiding	12
1.2 Urban scene-participanten in een mainstream culturele sector.	12
1.3 Mainstream culturele sector	13
1.4 Waarom onderzoek doen naar muziek?	14
1.5 De Urban scene.....	15
1.6 “Do it yourself” identiteit.....	16
1.7 Othering en Stigmatisering.....	17
1.8 Infrastructuur	19
1.9 Conclusie.....	19
Hoofdstuk 2: Methodologie/Operationaliseren.....	19
2.1 Inleiding	19
2.2 CultuurSchakel – ‘de schakel voor kunst en cultuur op school en in de vrije tijd’.....	20
2.3 Operationaliseren en methoden deelvragen	21
2.3.1 Wat is de Urban scene volgens Urban scene-participanten in Den Haag zelf?	21
2.3.2 Wat is de Urban scene volgens publieke- en private organisaties?.....	22
2.3.3 Waaruit bestaat de infrastructuur van de Haagse Urban scene?	23
2.3.4 Welke factoren dragen bij aan een bredere participatie van de Urban scene in het bredere Haagse culturele veld?	24
2.4 Methodologische reflectie.....	25
2.4 Ethische reflectie: Van antropologisch onderzoek voor CultuurSchakel naar activistische antropologie.	27

Hoofdstuk 3: De Urban scene, het dagelijks leven van de Urban scene participanten in Den Haag.	29
3.1 Inleiding	29
3.2 De Urban identiteit?	30
3.3 Geld, “Designer” en “Kechs”?	31
3.4 De Urban scene in Den Haag, een lifestyle, een community of is het “dood”?	34
3.5 Conclusie	38
Hoofdstuk 4: De infrastructuur van de Urban Scene vs de infrastructuur van publieke- en private faciliterende culturele organisaties	39
4.1 Inleiding:	39
4.2 Struggles en autodidactische talenten vanuit de ‘straatcultuur’	39
4.3 Talentontwikkeling hip hop vanuit de mainstream culturele sector	41
4.4 “Faciliteren maar op “onze” termen”	43
4.5 Talentenshow vs Club	44
4.6 Conclusie	45
Hoofdstuk 5: Het samenbrengen van twee werelden.....	46
5.1 Inleiding	46
5.2 Diversiteit	47
5.3 Amateurs of Professionals?	48
5.4 Urban feelings creëren binnen de mainstream culturele sector	51
5.5 Change of Culture?	52
5.6 Conclusie	54
Hoofdstuk 6: Conclusie	54
6.1 Hoe verhoudt de infrastructuur en de zelfidentificatie van de participanten van de Urban scene in Den Haag zich tot het bredere culturele veld?	54
6.2 Plan eindpresentatie – Meet the Haagse ‘Urban Scene’	56
Literatuurlijst	60
Appendix 1	62
Appendix 2	63

Dankwoord

Na een intensieve periode is het zo ver. Ik heb van 8 januari tot 1 april 2018 een erg interessant onderzoek gedaan naar de Urban scene in Den Haag, gevolgd door drie maanden data verwerken, data-analyses en het schrijven van deze scriptie. Allereerst wil ik Janneke Verheijen, Bart Barendregt en Metje Postma bedanken voor de begeleiding. Door jullie inzichten en feedback is het me gelukt om het onderzoek en deze scriptie af te ronden.

Ik begon enthousiast aan het onderzoek en gaande weg is het enthousiasme toegenomen. Voor mij is het duidelijk geworden dat ik nog meer onderzoek wil doen naar de Urban scene. Er kan worden aangenomen dat er in de bredere Haagse culturele sector weinig kennis is omtrent de Urban scene is. Daarentegen wordt er vanuit verschillende kanten hard gewerkt een verbinding te maken tussen de Urban scene en de bredere culturele sector en ik wil hier graag een bijdrage aan leveren. Een van de initiatieven die hierbij een grote rol speelt is GUAP, ik wil iedereen die bij het GUAP overleg is geweest bedanken voor de gastvrijheid en openheid: Joan Biekman (CultuurSchakel & Urban Chicks With Brains), Conchitta Bottse (t' Paard), Sherwin Blijd (Stichting Hip Ho(o)p & Matchmaker), Peter (Stichting Aight & H3C), Daan van der Bruggen (Musicon), Frankie (Urban Daughter), Lloyd Resida (Theater Vaillant), team van YoungAgga (Den Haag FM), Lionel (Level Up), Siggie (Coach F), Damani (Laaktheater) en Rio (Young & Zakelijk).

Joan en Conchitta, bedankt voor alle informatie, leuke en interessante gesprekken en de samenwerkingen met betrekking tot Urban scene-events. Ik kan niet wachten om nog meer events met jullie op te zetten! Ook Sherwin wil ik bedanken voor zijn hulp bij het aanvragen van subsidies voor mijn eindpresentatie event.

Vanaf 20 augustus begin ik een nieuw avontuur bij CultuurSchakel en hoop hiermee een start te maken met het bereiken van mijn doelen. Het zichtbaar maken van "onzichtbare" doelgroepen doormiddel van antropologisch onderzoek. Mijn dank gaat uit naar het cultuurparticipatie team voor de gastvrijheid en de interessante werkoverleggen op de donderdagochtend. Stephanie Hermes, Joan Biekman, Poernima Gobardhan, Tania, Talitha, Arie Spaans, Hans van der Maas, Margreet Schuemie, Helene Esenwein, en Katja Groenendijk. Ik wil vooral Stephanie en Marijn Cornelis bedanken voor het geloven in mij en mijn vaardigheden, waardoor ik nu de kans heb om mezelf nog meer te ontwikkelen binnen de Haagse culturele sector.

Ik wil ook alle Urban scene-participanten bedanken die ik heb mogen interviewen en die ik heb gesproken tijdens mijn onderzoek. Zonder jullie ervaringen en meningen heb ik dit onderzoek niet uit kunnen voeren. Bedankt voor het vertrouwen en de openheid. Mijn missie is om jullie zichtbaar te maken waardoor er hopelijk meer middelen beschikbaar komen om jullie dromen waar te maken!

Ook wil ik Yassin (Cultureclash4u), Mo (Wilde Westen Record), Mounir (Mode Records), Eric (FunX), Leonoor (Zuiderstrandtheater), Roman (producer), Don James (DJ), Joris Wijsmuller (Voormalig wethouder Cultuur) en Ginny Martens (Beleidsmedewerker Cultuur) bedanken voor hun tijd en interessante inzichten.

Als laatst wil ik mijn vriend, dochter en ouders bedanken voor de steun tijdens deze periode. Bedankt voor de hulp bij het oppassen en mentale steun wanneer ik mijn struggles had.

Abstract

Van 11 januari tot en met 1 april 2018 heb ik voor mijn masteropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie onderzoek gedaan naar de Urban Scene in Den Haag. Dit deed ik in samenwerking met CultuurSchakel.

Momenteel wil de Haagse culturele sector en de politieke partijen meer diversiteit in het culturele aanbod en men wil cultuur voor iedereen in Den Haag toegankelijk maken. Hierdoor is er steeds meer behoeften aan kennis over onbekende doelgroepen en genres, zoals de Urban scene.

Ik heb onderzoek gedaan naar de behoeften van de Haagse Urban scene-participanten. Ik begin de scriptie met uit te leggen waarom dit onderzoek relevant is. Vervolgens definieer ik de concepten die ik in mijn scriptie gebruik en bespreek ik de theorieën rondom het identificatieproces, stigmatisering en othering en geef ik de deelvragen en hoofdvraag weer. In hoofdstuk 2 operationaliseer ik mijn onderzoeksvragen en leg ik uiteen welke methoden ik heb gebruikt om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Daarnaast reflecteer ik op de methoden en hoe dit in de praktijk heeft uitgewerkt en eindig ik het hoofdstuk met een ethische reflectie.

In de daarop volgende hoofdstukken analyseer ik aan de hand van de data uit mijn onderzoek en de besproken theorieën de volgende vragen: Wat is Urban voor de Urban scene participanten en hoe identificeren ze zich? Van welk infrastructuur hebben ze gebruik gemaakt en hoe bewegen ze zich momenteel in Den Haag? Voelen ze zich geaccepteerd door de bredere Haagse culturele sector? En is dit iets wat de Urban scene-participanten überhaupt willen of nodig hebben? En hoe dit met elkaar in relatie staat.

Ik eindig mijn scriptie met een conclusie en ik bespreek de planning van mijn eindpresentatie event die in november 2018 plaats zal vinden.

Inleiding - Waarom onderzoek doen naar de Urban Scene in Den Haag?

Policy in Practice - CultuurSchakel

In het kader van mijn Policy in Practice Masteropleiding moest ik drie maanden onderzoek doen. Het doel van dit onderzoek is om instellingen/organisaties/bedrijven aan de hand van antropologisch onderzoek, inzichten te geven omtrent vraagstukken met betrekking tot beleid in de praktijk. Momenteel wil de Haagse culturele sector en de politieke partijen meer diversiteit in het culturele aanbod en men wil cultuur voor iedereen in Den Haag toegankelijk maken. Hierdoor is er steeds meer behoefte aan kennis over onbekende doelgroepen en genres, zoals de "Urban scene".¹ Van 11 januari tot en met 1 april 2018 heb ik daarom voor en binnen de organisatie CultuurSchakel beleidsgericht onderzoek gedaan naar de Urban Scene in Den Haag.

"CultuurSchakel is een organisatie in Den Haag die cultuuronderwijs en amateurkunstbeoefening ondersteunt en het aanbod hiervan en de kennis hierover zichtbaarder wil maken voor iedereen in Den Haag. Daarnaast wil CultuurSchakel alle relevante partijen met elkaar verbinden, ook in de Urban scene. De Urban scene is nog geen geaccepteerd onderdeel van het culturele landschap in Den Haag en daar dient verandering in te komen. De Urban scene is wel al volop onderdeel van de jeugdcultuur in de Haagse wijken" (Beleidsplan Urban 2017 CultuurSchakel, nog niet uitgegeven).²

Bij het eerste gesprek met de teamleider van het Cultuurparticipatie team werd er aangegeven dat het bestuur van de organisatie vooral wit is en 50 plus. De vraag rijst dan of er genoeg kennis bij CultuurSchakel is omtrent de Urban scene in Den Haag. CultuurSchakel wil begrip krijgen omtrent de belevingswereld van de participanten. Kennis omtrent wat de Urban scene is voor de participanten, de behoeften en hoe de Urban scene-participanten zich momenteel bewegen in Den Haag.

Het doel van CultuurSchakel is op basis van het Beleidsplan Urban als volgt te formuleren: "zichtbaarheid voor aanbieders, meer aanbieders op de culturele kaart, het versterken van de Urban scene, Urban talentenmarkt organiseren. Het opleiden van participanten, hulp en ondersteuning bij aanvragen subsidies, het helpen met het creëren van structuur en professionaliteit" (Beleidsplan Urban 2017 CultuurSchakel).

Maatschappelijke relevantie

Uit het bovenstaande kopje is het belang van dit onderzoek voor CultuurSchakel duidelijk geworden. Daarnaast is dit onderzoek ook relevant voor de maatschappij. Het muziekgenre Urban (een verzamelnaam voor R&B, rap en hip hop muziek) domineert momenteel namelijk de Nederlandse popmuziek. Rappers zoals Ronnie Flex, Strictly Family Business (SFB), Broederliefde en Lil' Kleine bestormen de Nederlandse hitlijsten. Desondanks zie je deze verandering beperkt terug in het

¹ Ik zet het woord 'Urban scene' eenmalig tussen haakjes om aan te geven dat ondanks dat er geen eenduidige definitie is van deze scene, ik het wel gebruik als benaming van deze scene. In hoofdstuk 1 en 2 ga ik dieper in op de definitie van de scene.

² Beleidsplan Urban 2017 Den Haag vanuit CultuurSchakel, welke nog niet is uitgegeven.

Nederlandse medialandschap. Urban muziek is groot op mediakanalen zoals YouTube en streamingsdiensten zoals Spotify maar de toegang tot traditionele radiozenders of televisie is nog altijd beperkt (Metronieuws 2017).³

Dit is ook terug te zien in de Haagse culturele sector. De Urban scene is beperkt zichtbaar in de programmering van verschillende culturele instellingen en organisaties in Den Haag (Website Code Culturele Diversiteit).⁴ Tevens komen er weinig subsidieaanvragen vanuit de cultureel diverse hoek terwijl er toch een heel groot percentage jongeren van diverse etnische achtergronden in Den Haag woont, en zij de 'Urban' muziekscene domineren.

In de stad Den Haag heeft volgens het Centraal Bureau van Statistiek (CBS 2017)⁵ namelijk 52,7 procent van de bevolking een migratieachtergrond. Hiervan zijn de Nederlandse Surinamers, Turken, Antillianen en Marokkanen de grootste groep. Vooral een stad als Den Haag zou daarom meer onderzoek moeten doen naar wat er in de praktijk gebeurt om te begrijpen waarom er weinig aanvragen vanuit cultureel diverse organisaties binnenkomen.

Waarom komen er vrijwel geen subsidieaanvragen binnen vanuit de Urban scene en waarom zijn de Urban scene- participanten niet zichtbaar voor de publieke- en private faciliterende culturele organisaties en instellingen in Den Haag? Hoe kan onderzoek naar de identiteiten van Urban scene- participanten en de infrastructuur van de Urban scene hier antwoord op geven? Bij het aanvragen van subsidies en fondsen wordt er een onderscheid gemaakt tussen amateurs en professionals. Het gebruik van deze begrippen is problematisch. De definities vanuit de fondsen komen niet overeen met de definities vanuit de Urban scene zelf. In hoofdstuk 5 wordt dit uitgebreid besproken.

Ook mist er vanuit de mainstream culturele sector de kennis omtrent de denkbeelden en praktijken vanuit de Urban scene, waardoor er mogelijk een scheef beeld wordt geschetst welke kan leiden tot stigmatisering.

Dat er kennis nodig is omtrent de zelfidentificatie van Urban scene-participanten blijkt uit het voorval van de rapper Boef. Op oud en nieuw had hij twee vrouwen die hem hadden geholpen uitgemaakt voor 'kech'. Dit is straattaal voor 'hoer'. Later legde hij uit wat hij vindt wat een 'kech' is en hierdoor kreeg hij nog meer woedende reacties over zich heen (Telegraaf 2018).⁶ Of datgene wat Boef heeft gezegd acceptabel is of niet, is voor dit onderzoek niet van belang. Wat er heeft afgespeeld laat wel zien dat kennis omtrent bijvoorbeeld taal uit de rapscene niet bij een breder publiek aanwezig is en die context juist door de massamedia vaak over het hoofd wordt gezien. Hierdoor wordt de rapscene in een slecht daglicht gezet in de media en boycotten sommige radiostations de muziek van Boef en mocht hij op bepaalde evenementen niet optreden (Seunis 2018).

Onderzoek doen naar de Urban Scene in Den Haag kan ervoor zorgen dat er meer kennis komt over de belevingswereld van deze scene. Meer kennis kan leiden tot beter begrip van handelingen en

³ <https://www.metronieuws.nl/nieuws/dossier/2017/09/hiphop-domineert-nederlandse-popmuziek>

⁴ <http://codeculturelediversiteit.com/de-code/>

⁵ CBS (2017) Bevolking; ontwikkeling in gemeenten met 100 000 of meer inwoners, 2 januari 2018, <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70748NED&D1=0,2,4,16,18,20,22,24&D2=a&D3=0&D4=a&D5=l&HD=090707-1905&HDR=T&STB=G4,G2,G1,G3>

⁶ Telegraaf (2018) 'Rapper Boef hoopt dat excuses liefde van fans vergroot', 2 januari 2018, <http://www.telegraaf.nl/entertainment/1494551/rapper-boef-hoopt-dat-excuses-liefde-van-fans-vergroot>.

denkbeelden waardoor eventuele vooroordelen en stigma's weggenomen kunnen worden. Zoals Morgan & Bennett (2011) het beschrijven is "Hip hop een Multi-miljarden-dollar globale industrie, welke blijft groeien en veranderen". Desondanks is de impact van de genre volgens Morgan & Bennett (2011) niet duidelijk, vaak wordt de invloed van deze genre, op de radio, muziek, tv, film, digitale media en reclames genegeerd (Morgan & Bennett 2011: 177).

Wetenschappelijke relevantie

Waarom is onderzoek naar de Urban scene in Den Haag van belang voor de wetenschap? Hip hop is onderdeel van de Urban scene en is dynamisch, op lokaal gebied krijgt hip hop een eigen karakter, welke wordt gevormd door de cultuur, creativiteit en lokale stijlen van de jongeren die het produceren en omarmen. Zoals Morgan & Bennett (2011) aangeven heeft elk continent of land duizenden lokale hip hop scenes die door het beoefenen van artistieke en culturele praktijken vorm krijgen en worden gekarakteriseerd door de jongeren in hun eigen wijk of community (Morgan & Bennett 2011: 180).

De Urban scene wordt door de mainstream culturele sector nog vaak gedefinieerd als een subcultuur, zoals Gupta & Ferguson (1992) aangeven zorgt deze aanname voor een onderscheid tussen culturen, met een dominante cultuur binnen een geografische plek (Gupta & Ferguson 1992: 375). Het is daarom nodig om na te gaan hoe je om kan gaan met de culturele verschillen op een geografische plek, zonder de aanname van een lokale cultuur.

Dat er wordt uitgegaan van een dominante cultuur binnen een geografische plek is in Den Haag binnen de huidige culturele sector zichtbaar. Het genre Urban is wereldwijd nummer een als er wordt gekeken naar de hitlijsten, maar in Den Haag wordt het door de mainstream culturele sector vaak nog gezien als een subcultuur.

Aan de hand van dit onderzoek wordt duidelijk hoe de Urban scene participanten in Den Haag zelf de Urban scene definiëren, welke variabelen een rol spelen bij het identiteit proces en hoe dit invloed heeft op de huidige infrastructuur. En vervolgens hoe het zich verhoudt tot het bredere Haagse culturele veld.

Aan de hand van empirisch onderzoek wordt het duidelijk hoe er door de Urban scene-participanten wordt gekeken naar de definities van wat zij zelf doen, wat voor soort kunst zij maken en wie daarbij horen en om welke redenen maar ook (het gebrek aan) de ondersteuning vanuit fondsen en subsidies. Onderzoek naar de zelfidentificatie van de Urban scene-participanten geeft ons kennis omtrent de denkbeelden, ideeën en behoeften van de Urban scene in Den Haag.

Daarnaast is het belangrijk om na te gaan wat er momenteel vanuit de publieke- en private culturele organisaties wordt gefaciliteerd en wat de heersende denkbeelden en ideeën omtrent de Urban scene zijn. En hoe dit in relatie staat met elkaar. Wordt de Urban scene gezien als onderdeel van de huidige culturele sector? En is dit zichtbaar in de praktijk?

Publieke- en private faciliterende culturele organisaties zijn in mijn onderzoek de faciliterende organisaties in Den Haag die zich bezig houden met de Urban scene. De publieke faciliterende culturele organisaties zijn de culturele organisaties die in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 207-2020 (Kunstenplan) zijn opgenomen. De private faciliterende culturele organisaties zijn

personen/organisaties/stichtingen die de Urban Scene faciliteren en geen jaarlijkse subsidies krijgen vanuit de gemeente.

Wanneer er wordt gekeken naar de faciliteiten die worden geboden aan de Urban scene vanuit de mainstream culturele sector in Den Haag wordt de heersende hiërarchie zichtbaar. Slechts een handvol faciliterende culturele organisaties doet iets met het Urban genre en het is nog maar de vraag of dit aansluit bij de behoeften vanuit de Urban scene en de vraag of de Urban scene onderdeel wil uitmaken van de mainstream culturele sector moet ook duidelijk worden aan de hand van dit onderzoek.

Relevantie Beleid

Dit onderzoek zou ook kunnen bijdragen aan de kennis omtrent het gebruik van de Code Culturele Diversiteit binnen de publieke faciliterende culturele organisaties met betrekking tot de Urban scene in Den Haag. Momenteel wordt er namelijk onderzoek gedaan naar het gebruik van de Code Culturele Diversiteit in de Haagse Culturele Sector, zoals blijkt uit de brief van Joris Wijsmuller (Wethouder van Stadsontwikkeling, Wonen, Duurzaamheid en Cultuur).⁷ De gemeente Den Haag spoort de culturele sector aan om diversiteit te bevorderen. Niet alleen onder het personeel maar ook door middel van de programmering en het bereiken van een ander publiek.

In de periode waarin ik onderzoek deed in Den Haag waren er gemeenteraadsverkiezingen. Het huidige kunstenplan is vastgesteld tot 2020, daarna zal het nieuwe kabinet beslissen wat er landelijk met de culturele sector gaat gebeuren. Aan de hand van dit onderzoek wil ik meer inzicht bieden in de waarde van het bestaan van kleinere private faciliterende culturele Urban organisaties en de waarde van het toevoegen van de Urban scene aan de huidige culturele sector bespreken. Ook wil ik met het onderzoek uiteenleggen welke manieren het bestaan van de General Urban Art Platform (GUAP) van toegevoegde waarde kan zijn voor de Haagse Urban scene.

GUAP is een samenwerking tussen publieke- en private faciliterende culturele organisaties die de Urban scene faciliteren, namelijk: CultuurSchakel, t' Paard, Musicon, Haags Hiphop Centrum, Urban Daughter, Theater Vaillant, Stichting Hip Ho(o)p, YoungAgga (Den Haag FM), Level Up, Coach F en Young & Zakelijk. Een keer per maand komen de vertegenwoordigers van deze organisaties samen op een van de locaties van de organisaties, om de agenda's op elkaar af te stemmen en kennis uit te wisselen. Het is een openbare vergadering waarbij verschillende personen/culturele organisaties, die de Haagse Urban Scene faciliteren hierbij aanwezig mogen zijn. Een keer in de twee maanden is er GUAP Night, waar drie veelbelovende artiesten op kunnen treden tegen betaling en andere opkomende artiesten kunnen gebruik maken van de open mic.⁸

Ook komt er een online platform zodat de Urban scene zichtbaar wordt voor de Urban scene-participanten. Alles wat er in Den Haag gebeurt op het gebied van de Urban genre, wordt op de website geplaatst. Op dit moment is stichting GUAP op zoek naar een bestuur zodat de subsidies in

⁷

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/6212195/2/RIS299150%20Commissiebrief%20Onderzoek%20code%20culturele%20diversiteit>

⁸ Betekenis Open mic: Microfoon die voor iedereen toegankelijk is. Artiesten kunnen die avond in een paar minuten hun talenten laten horen of zien.

ontvangst genomen kan worden en een redacteur kan worden aangesteld om het online platform vorm te geven.

Eigen relevantie

Naast de vraagstukken en doelen vanuit CultuurSchakel en de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie, trekt dit onderwerp mij persoonlijk aan. Mijn vriend is namelijk een aantal jaar onderdeel geweest van de Haagse Nederlandstalige rapgroep ZiRe. Aan de hand van zijn ervaringen en mijn eigen ervaringen van die tijd weet ik dat de Urban Scene toen een grote rol speelde in Den Haag, na een aantal geweldsincidenten werden culturele instellingen en podia steeds voorzichtiger wanneer het ging om rappers uit de Urban Scene. Ook gingen clubs die zich vooral op Urban richtten, zoals Asta, dicht. Een aantal jaar was er daarom geen sprake van een zichtbare Urban Scene. Urban scene was in die tijd niet geaccepteerd als kunstvorm.

Ik vind het daarom interessant om onderzoek te doen naar de huidige denkbeelden omtrent de Urban scene maar ook hoe de Urban scene participanten hun kunstvorm hebben beoefend en hoe er vanuit de scene wordt gekeken naar de bredere Haagse culturele sector. Mijn persoonlijke doel is om de Urban scene in Den Haag weer op de kaart te zetten, zichtbaar te maken voor de bredere Haagse culturele sector.

Daarnaast ben ik zelf onderdeel van de Urban Scene vanwege mijn bedrijf, Art By Raya. Ik ben dit bedrijf begonnen omdat ik zag dat afgebeelde poppen en personen op kleding en accessoires vaak blank zijn met blond of bruin haar. Omdat ik vond dat dit geen reflectie is van mijn gekleurde dochter met een bos krullen, ben ik zelf afbeeldingen gaan ontwerpen van gekleurde poppetjes en verf of print ik dit op kleding, tassen en schoenen. Op deze manier probeer ik diversiteit te promoten en hebben gekleurde kinderen en volwassenen afbeeldingen waarmee ook zij zich kunnen identificeren. Identificatie speelt tevens ook een grote rol in dit onderzoek, in hoofdstuk 1 ga ik hier dieper op in.

Onderzoeksvraag + Deelvragen

Om de vragen van CultuurSchakel te kunnen beantwoorden ga ik de manier waarop de Urban scene zijn eigen infrastructuur heeft gecreëerd, analyseren. Wat kan deze infrastructuur (de weg naar bekendheid en erkenning naar de buitenwereld zoals financieel netwerk, radio, podia, reclame, evenementen) vertellen over de huidige relaties tussen participanten, organisaties en de bredere culturele sector?

Aan de hand van antropologisch onderzoek heb ik de academische vraagstukken rondom de zelfidentificatie van Urban scene-participanten en de vraagstukken van CultuurSchakel gecombineerd. Wat kan de manier waarop participanten zich identificeren vertellen over de onderliggende relaties in de Urban scene en vervolgens de bredere culture sector? Maar ook de andere kant op. Wat vertellen de onderliggende relaties over de manier waarop Urban scene-participanten zichzelf uiten en identificeren?

Om dit te beantwoorden wil ik eerst weten a) wat de Urban scene is volgens de betrokken Urban scene-participanten en hoe ze zichzelf identificeren, b) wat de huidige infrastructuur is c) en op

welke manieren Urban scene-participanten zich al dan niet geaccepteerd voelen door de bredere Haagse culturele veld. Met deze data kan ik een analyse maken over hoe de zelfidentificatie en de infrastructuur van Urban scene-participanten in relatie staan tot de verdere acceptatie van de bredere culturele sector.

Hoofdvraag: Hoe verhoudt de infrastructuur en de zelfidentificatie van de participanten van de Urban scene in Den Haag zich tot het bredere culturele veld?

- *Wat is de Urban scene volgens Urban scene-participanten in Den Haag zelf?*
- *Wat is de Urban scene volgens publieke- en private organisaties?*
- *Waaruit bestaat de infrastructuur van de Haagse Urban scene?*
- *Welke factoren dragen bij aan een bredere participatie van de Urban scene in het bredere Haagse culturele veld?*

In het volgende hoofdstuk ga ik de theoretische concepten die relevant zijn voor mijn onderzoek definiëren en toelichten. Ik leg uit hoe de *Identificatie*, *Autodidactisch* manier van leren en leven en processen van *Othering / Stigmatisering in relatie staan tot de huidige Infrastructuur* van de Urban scene in Den Haag en welke rol *Diversiteit* hierin speelt.

Hoofdstuk 1: ‘Straatcultuur’ vs ‘Mainstream culturele sector’

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreek ik de concepten die in mijn onderzoek centraal staan en de theorieën die hierop aansluiten. De belangrijke concepten uit mijn onderzoek zijn Identificatie, Autodidactisch manier van leven en leren, Othering/ Stigmatisering, Infrastructuur en Diversiteit. Hoe staan deze concepten in relatie tot elkaar en het veld?

Ik bespreek het belang van onderzoek naar muziek en vervolgens bespreek ik in het kort het ontstaan van de Urban scene, de Nederlandse Urban scene en de Haagse Urban scene. In de daarop volgende paragrafen geef ik de definities van de gebruikte concepten en ik leg uiteen welke theorieën hierbij aansluiten. Dit doe ik door de theorieën uit de literatuur te vergelijken en te analyseren, hierdoor wordt het duidelijk op welke manieren deze theorieën van belang zijn voor mijn onderzoek.

Ik begin met het afbakenen van mijn onderzoeksveld. Wat is de Urban scene in Den Haag, wie zijn mijn respondenten, wie zijn de publieke- en private faciliterende culturele organisaties en hoe definieer ik de infrastructuur?

1.2 Urban scene-participanten in een mainstream culturele sector.

Belangrijk is echter te stellen dat de Urban scene geen fysieke plek is, het is een straatcultuur die onderdeel uitmaakt van een stad maar ook daarbuiten links heeft. De Urban scene is groot er valt van

alles onder, *dans, muziek, produceren, video making, streetart, mode en spoken word*. Ik heb ervoor gekozen om mijn onderzoek te richten op muziek omdat dit naast dans, volgens mijn informanten momenteel de grootste Urban art vorm is in de Haagse Urban scene. Ook de faciliteiten vanuit de organisaties hebben in Den Haag vooral betrekking op de muziekgenre Urban.

De definitie van de Urban scene (Straatcultuur) in dit onderzoek is gebaseerd op de definitie die Morgan & Bennett (2011) gebruiken om de hip hopcultuur te beschrijven: “Hip hop is de benaming van verschillende artistieke elementen zoals DJ’ing, Turntabalism (techniek waarbij de dj, zijn of haar draaitafels gebruikt als muziekinstrument door met de platen te scratchen in combinatie met andere technieken), de lyriek en manier van overbrengen van rap en MC-ing, breakdance en andere vormen van dans, graffiti, schrijfkunst en het hebben van een kennis systeem, waarmee iedereen in de hip hop scene wordt verenigd” (Morgan & Bennett 2011: 177).

Met kennis systeem wordt de sociale, intellectuele, esthetische en politieke identiteiten, overtuigingen, gedragingen en waarden, die in de hip hop scene worden geproduceerd, bedoelt. De personen die onderdeel zijn van de hip hop scene omarmen deze kennis en voornamelijk wordt hip hop gezien als een identiteit, een manier om te kijken naar de wereld en een levensstijl (Morgan & Bennett 2011: 177).

Naast hip hop (waar rap een onderdeel van is) is de muziekgenre R&B ook onderdeel van de Urban scene. Van de 42 Urban scene-participanten die ik heb gesproken, zijn er vier die zingen en onder het R&B genre vallen. De participanten zien zichzelf als onderdeel van de Urban scene. Twee van de zestien publieke- en private faciliterende culturele organisaties faciliteren de R&B genre. Omdat de meerderheid van de respondenten vallen onder de rap/hip hop muziekgenre zijn de theorieën, waarop deze scriptie is gebaseerd, gericht op de hip hop/rap cultuur.

Ik heb onderzoek gedaan naar de zelfidentificatie en de infrastructuur van de Urban-scene participanten, de zogenaamde Straatcultuur, die zich bezighouden met muziek, in Den Haag wonen en tussen de 18 en 30 jaar oud zijn.

In het begin van het onderzoek werd het me duidelijk dat publieke- en private faciliterende culturele organisaties de jeugd/jongeren tot 18 jaar uit de Urban Scene faciliteren. Tijdens mijn zoektocht naar Urban scene-participanten werd een ander doelgroep zichtbaar. De groep van 18 tot 30 jarigen die bezig zijn met het Urban muziekgenre en vrijwel geen gebruik maken van de faciliteiten vanuit de mainstream culturele sector. In totaal heb ik met 42 Urban scene-participanten uit de Urban scene in Den Haag gesproken en vragen gesteld aan de hand van semigestructureerde vragenlijsten. In het volgende hoofdstuk zullen de methoden verder worden besproken.

1.3 Mainstream culturele sector

Ook heb ik onderzoek gedaan naar de manier waarop de mainstream culturele sector, publieke- en private faciliterende culturele organisaties, de Urban scene wensen te faciliteren en welke denkbeelden en ideeën hiermee gepaard gaan en hoe dit invloed heeft op de infrastructuur van de Urban Scene. De interacties tussen de Urban scene en de publieke- en private faciliterende culturele organisaties in Den Haag, maar ook de onderlinge interacties in de Urban scene en de mainstream culturele sector, staat daarmee centraal in mijn onderzoek.

Het gebruik van de term mainstream culturele sector of Haagse culturele veld in mijn onderzoek omschrijft de heersende culturele instellingen die de sector vormgeven, bestaande uit dominante publieke- en private faciliterende culturele organisaties uit Den Haag. Onder publieke faciliterende culturele organisaties vallen de organisaties die structurele subsidies ontvangen vanuit de gemeente en vast onderdeel zijn van het Kunstenplan. Daarnaast heb je de private faciliterende culturele organisaties uit binnen en buiten de Urban Scene, sommige van deze organisaties/personen/stichtingen faciliteren uitsluitend de Urban Scene en vragen per event subsidies aan om deze te kunnen faciliteren.

De volgende publieke- en private faciliterende culturele organisaties uit Den Haag heb ik tijdens mijn onderzoek gesproken: CultureClash4U, FunX, Go Hard (Coach F), Haags HipHop centrum (H3C), Haags Popcentrum (HPC), Level Up, Matchmaker Cultuur Den Haag, Mode Records, Musicon, t' Paard, Theater Vaillant, Urban Daughter, Urban Treatment, Wilde Westen Records, Young & Zakelijk en Young Agga.

Omdat CultuurSchakel als organisatie zich richt op Den Haag, heb ik mijn veld afgebakend met de fysieke plek Den Haag. Binnen Den Haag ben ik op zoek gegaan naar Urban scene-participanten en publieke- en private faciliterende culturele organisaties.

In de twee bovenstaande paragrafen heb ik de Urban scene en de mainstream culturele sector waar ik onderzoek naar heb gedaan gedefinieerd. In de volgende paragraaf leg ik uit wat het belang is van onderzoek doen naar muziek.

1.4 Waarom onderzoek doen naar muziek?

Academici die muziek bestuderen vanuit een cultureel oogpunt, bevestigen de connectie tussen muziek en identiteit. Wanneer het gaat om immigranten en marginaliseerde etnische groepen in Nederland, dan wordt er vaak geen onderzoek gedaan naar de culturele invloed van deze groepen op de muziek en de bijbehorende genres (Gazzah 2010: 310).

De sociale en culturele context is ook bepalend in het vormen van de betekenis van muziek. Roy & Dowd (2010) leggen uit dat de betekenissen van muziek niet puur in de muziek zelf liggen. Sommige luisteraars horen bijvoorbeeld gewelddadige teksten in rap maar een ander hoort de nodige kritieken die worden geuit richting politici. Of rap wel of niet gewelddadig is, wordt niet bepaald door de teksten of het geluid maar wat luisteraars ermee doen (Roy & Dowd 2010: 189).

Een voorbeeld hiervan is het optreden van Kendrick Lamar op de Black Entertainment Television (BET)-awards in 2015. Lamar had felle kritiek op de huidige politieke situatie in Amerika. Lamar stond tijdens zijn optreden op een politiewagen vol met graffiti met op de achtergrond de Amerikaanse vlag. Hij wilde hiermee het politiegeweld tijdens de rellen in Ferguson aankaarten. Hierop volgde kritiek vanuit Fox News (prominente nieuwszender in Amerika). In het artikel op Billboard.com staat dat volgens Fox News de rap scene voor agressie en problemen zorgt onder de Afro-Amerikaanse jeugd (Ramirez 2015). Rappers moeten volgens Fox News een goed voorbeeld geven aan de jeugd, dit optreden zorgt volgens Fox News juist tot nog meer agressie naar de politie. Op de website van power 106 (een hip hopradioszender in Amerika) werd over het optreden van Lamar gezegd dat het een van zijn sterkste en krachtigste optreden tot dusver is geweest (Ramirez 2015).

Muziek is een vorm van interactie bestaande uit sociale relaties. Om te kunnen begrijpen wat muziek kan doen is het nodig om de sociale en culturele context te onderzoeken. Wanneer muziek bijvoorbeeld in een andere context wordt geplaatst, kan dit een andere uitwerking hebben. Muziek is deel van de sociale relaties, maar is ook onderdeel van de vorming van deze relaties (Roy & Dowd 2010: 184).

Zoals Roy & Dowd (2010) aangeven ligt muziek en de betekenis ervan niet alleen in een sociale context, maar is het ook deel van de context (Roy & Dowd 2010: 189). Een voorbeeld van hoe muziek die in een bepaalde context is gemaakt een andere betekenis krijgt in een andere context is het voorval met Boef dat ik in de inleiding heb omschreven. In de teksten van rappers worden bepaalde woorden gebruikt die voortkomen uit door jongeren gebruikte 'straattaal' welke een andere betekenis krijgen wanneer deze worden vertaald en geplaatst in een andere context.

Onderzoek naar de context van de muziek uit de Urban scene en de manier waarop muziek een rol speelt bij de zelfidentificatie onder Urban scene-participanten is nodig om de scene te begrijpen. In de volgende paragraaf bespreek ik kort aan de hand van de literatuur, hoe de Urban scene is ontstaan en wat de Urban scene in Nederland is.

1.5 De Urban scene

Ondanks dat hip hop (onderdeel van de Urban scene zoals blijkt uit de inleiding) wellicht niet helemaal erkend is, maakt het wel deel uit van de Nederlandse muzikscene. Wat is hip hop? Morgan & Bennett (2011) geven aan dat hip hop in Amerika in de midden jaren 70 door Afro-Amerikanen en Latino's is ontwikkeld. Hip hop bestaat uit muziek, kunst, media, het is een culturele beweging een eigen gemeenschap (Morgan & Bennett 2011: 192).

Jeffries (2014) legt uit dat de teksten in de rap van de jaren 80 in de VS verhalen vertellen over het straatleven en de 'code van de straat'. Vroege hip hop was een reactie op de economische veranderingen en verwaarlozing van de Afro-Amerikaanse gemeenschap. Het ging niet alleen om het vertellen van verhalen maar hip hop is de weerspiegeling van wat het betekent om in 'the hood' te leven (Jeffries 2014: 707). De rappers en de community waren zich ervan bewust welk beeld de mainstream gemeenschap heeft door de teksten van hun muziek en creëerde doormiddel van andere kunstvormen zoals dj'en, breakdance en graffiti 'rustigere' identiteiten (Jeffries 2014: 707-708).

Maar welke betekenis heeft hip hop in Nederland? Koreman (2014) legt uit dat de lokale vorm van hip hop Nederhop wordt genoemd. Dit is Nederlandstalige rap wat gezien kan worden als een manier om de Nederlandse nationaliteit te versterken waardoor het eerder wordt geaccepteerd (ibid.: 504). Aan de hand van de verslagen in de media kan worden gezegd dat hip hopmuziek vanaf 1995 werd erkend in de media (Koreman 2014: 509).

In Nederland gaat het om de energie die de artiest geeft aan het publiek, een goed optreden neerzetten. Geloofwaardigheid zit in het trouw zijn aan jezelf in plaats van je afkomst. Wanneer Ali B bijvoorbeeld over zichzelf in een track zegt dat hij hardcore is, kan dat niet omdat hij zichzelf heeft neergezet als een knuffel Marokkaan. Dan kan je niet ineens mensen beledigen (Koreman 2014: 511). Het is daarom interessant om te onderzoeken of dit van toepassing is op de Urban scene-

participanten in Den Haag. Welke factoren bepalen of een nummer of artiest onderdeel is van de Urban Scene?

Volgens Jenkins (2013) is het bij het analyseren van teksten van hip hop nummers nodig om onderzoek te doen naar de interpretaties van de teksten, op welke manieren de teksten worden geschreven en hoe het wordt beluisterd, de stem, het culturele framework, de samenspel tussen tekst en context, het script en publiek voor wie de teksten zijn geschreven. Niet alleen naar de vorm, structuur en de inhoud van de nummers zijn van belang (Jenkins 2013: 7). In dit onderzoek doe ik geen onderzoek naar de teksten van de nummers van de participanten. Ik gebruik wel zinnen uit songteksten met als doel het te vergelijken met de identiteiten die zichtbaar zijn in de Haagse Urban scene.

Gazzah (2010) heeft onderzoek gedaan naar Marokkaanse rappers in Nederland. Marokkaanse rappers in Nederland gebruiken rap om vooroordelen over de Marokkaanse jeugd te ontkrachten, zoals het nummer van Ali B – Geweigerd.nl. In het nummer heeft Ali B kritiek om discotheken die jongeren van Marokkaanse afkomst weigeren. De rapper Samiro gebruikt humor om sociale issues aan te kaarten. Op een grappige manier gebruikt hij de vooroordelen die de Nederlandse samenleving heeft op de Marokkaanse en ook andersom (Gazzah 2010: 321).

Dit gegeven is interessant om te betrekken bij de analyse van mijn data. Waar gaan de nummers van de Urban scene-participanten over en wat willen de participanten hiermee bereiken?

Morgan & Bennett (2011) geven aan dat hip hop een machtige kunstvorm is met visies en boodschappen naar de wereld op lokaal, nationaal en globaal gebied. Een unieke en globale beweging van kunst en cultuur die een collectieve agency heeft gevormd die de wereld kan veranderen (Morgan & Bennett 2011: 192). Of dit zichtbaar is in de Haagse Urban Scene wordt in de volgende hoofdstukken duidelijk.

In de volgende paragraaf bespreek ik waarom het belangrijk is om onderzoek te doen naar de identiteiten van de Urban scene-participanten.

1.6 "Do it yourself" identiteit

Zoals ik heb aangegeven in de inleiding wordt het genre Urban vanuit de mainstream culturele sector gezien als een subcultuur, maar het gebruik van het idee van een subcultuur om de collectieve denkbeelden in de muziek te begrijpen wordt in de antropologie ter discussie gesteld.

De kritiek die Tanner et al (2009) bijvoorbeeld geven is gebaseerd op het idee dat muzikaal publiek hedendaags gefragmenteerd is waardoor jongeren niet langer deel zijn van afzonderlijke subgroepen, maar onderdeel zijn van een scene (Tanner et al. 2009: 696).

Gazzah (2010) legt uit dat gemarginaliseerde groepen zich aangetrokken voelen tot hip hop omdat dit een manier is om hun ongenoegen te uiten en zich op deze manier sociaal betrokken voelen. Dit verklaart niet waarom bepaalde etnische groepen hip hop muziek maken en hip hop gebruiken als een sociale verbondenheid en andere etnische groepen dit niet doen (Gazzah 2010: 318).

Gazzah gebruikt hierbij het voorbeeld van de tweede-generatie Marokkanen in Nederland die in de hip hop scene actief zijn maar de tweede-generatie Turken bijvoorbeeld niet. In de UK zijn vooral

de jongeren met een Afrikaanse en Caribische afkomst betrokken in hip hop. Volgens Gazzah is het interessant om onderzoek te doen naar de manieren waarop deze groepen omgaan met nieuwe vormen van hip hop en hoe hip hop doormiddel van hun eigen identiteit wordt gecreëerd (Gazah 2010: 318).

Zelfidentificatie in hip hop wordt zoals Morgan & Bennett (2011) het beschrijven, uitgedragen in uiterlijke kenmerken, sociale, intellectuele en politieke identiteiten. Overtuigingen, gedragingen en normen en waarden worden door de participanten geproduceerd en uitgeoefend. Hip hop is een identiteit een manier van leven (Morgan & Bennett 2011: 177).

In Den Haag hebben jongeren een eigen taal (straattaal), het is een mix van Nederlands en alle andere talen die de jongeren in de scene spreken. De taal uit de Urban scene is ook te horen in de teksten van de muziek en de uiterlijke kenmerken zijn zichtbaar in de kledingstijl (welke tegenwoordig onderdeel zijn van de mainstream mode). Een participant gaf aan dat “Urban als modestijl al onderdeel is van de mainstream, in alle winkels zie je Urban fashion zoals sneakers”

Een van de andere factoren die deel uitmaakt van de Urban scene is het zelf ontwikkelen van je talenten, het investeren in jezelf. Autodidactisch leren is daarmee een belangrijk concept in de vorming van de identificatie van de participanten.

Morgan & Bennett (2011) leggen uit dat uit de geschiedenis van de hip hop cultuur is gebleken dat elk individu die een authentieke zelf-representatie met goed ontwikkelde artistieke skills wordt gezien als een legitiem hip hopartiest. De meeste hip hiphop artiesten hebben zich de skills zelf aangeleerd of heeft het geleerd van een andere artiest. Op deze manier worden jongeren met verschillende sociale en economische achtergronden over de hele wereld aangespoord om een artiest in “his own right” te worden. de waarde wordt niet bepaald door commerciële succes of acceptatie door de mainstream culturele sector, maar door het respect van gelijkgestelden uit de Urban scene. Tevens is ook van belang dat de artiest zelf het gevoel heeft op artistiek gebied iets te hebben bereikt en integer blijft (Morgan & Bennett 2011: 178). In hoeverre dit overeenkomt met de Urban scene-participanten in Den Haag wordt duidelijk in Hoofdstuk 3. De “do it yourself” mentaliteit gebruik ik bij de analyse van mijn data. Speelt de “do it yourself” mentaliteit een rol bij het identificatieproces en het ontstaan van de huidige infrastructuur?

1.7 Othering en Stigmatisering

Denkbeelden omtrent muzikale genres bepalen de grenzen van de identiteiten en de bredere sociale hiërarchieën in een mainstream cultuur. Appelrouth & Kelly (2013) leggen uit dat rap aan de ene kant in de mainstream culturele wereld werd verwelkomd maar dat de muziek en het publiek al snel werd geassocieerd met zwarte bevolkingsgroepen (Appelrouth & Kelly 2013: 302) muziek uit de “ghetto”, teksten die gepaard gaan met geweld, agressie, frustratie en stoerheid (Appelrouth & Kelly 2013: 321).

Appelrouth & Kelly (2013) stellen dat de voornamelijk witte mainstream cultuur de rap stijl, de boodschap en de personen die rapmuziek maken niet begrepen. Hierdoor werd en wordt rap in een metaframe gepositioneerd van zwarte muziek, een reflectie of expressie van de zwarte cultuur. Het gaat dan niet om het definiëren van de muziek, de kwaliteiten die nodig zijn om geaccepteerd te

worden als kunstvorm, maar het gaat automatisch over het definiëren van sociale verschillen (Appelrouth & Kelly 2013: 318). Er ontstond een “wij” en “hun” denkbeeld. De voornamelijk witte mainstream muziekwereld en de zwarte rap scene.

Dat hip hop wordt geproduceerd en geconsumeerd door alleen de zwarte bevolking wordt achterhaald door de verkoopcijfers van gedocumenteerde rap muziek. Namelijk zeventig procent hiervan wordt verkocht aan witte mensen uit buitenwijken (Scott 2004: 137). De aanname dat de muziekvoorkeur afhankelijk is van raciale verschillen wordt hiermee in twijfel getrokken.

Ook Tanner et al (2009) geven aan dat er verschillende onderzoeken zijn gedaan naar rap en hoe het in relatie staat tot “raciale” verschillen. Uit onderzoek van Quinn (2005) is gebleken dat het wel of niet leuk vinden van rap vaker afhankelijk is van klassenverschillen dan dat de voorkeur is gebaseerd op raciale verschillen. Het kunnen associëren met gemeenschappelijke gevoelens en onzekerheden uit het leven zijn hierin belangrijke factoren (Quinn 2005 in Tanner et al 2009: 697).

Of dit zichtbaar is binnen de Urban Scene in Den Haag blijkt uit de analyse van de verkregen data uit mijn onderzoek. Ondervinden de Urban scene-participanten struggles en worden deze bepaald door klassenverschillen?

Fenster (1995) bediscussieert dat hedendaagse rap is ontstaan vanuit de muzikale, culturele en technologische context, een context waarin de Afro-Amerikaanse cultuur onderdeel van is, maar niet puur daardoor wordt gedefinieerd. De rapscene wordt niet gedefinieerd door raciale verschillen maar door een netwerk van relaties en betekenissen (Fenster 1995: 240). Deze theorieën zijn een leidraad geweest in mijn scriptie met betrekking tot het othering proces. Het is “wij”, de mainstream Haagse culturele sector, vs “zij” de Urban scene. Ik vraag me dan af of dit proces zichtbaar is in het Haagse culturele veld en welke invloeden dit heeft op de dagelijkse praktijken van de Urban scene.

Zoals Fenster (1995) het benadrukt, wordt rap gezien als een vorm van verzet van de zwarte onderklasse, als onderdeel van de huidige sociale context, zoals blijkt uit het voorbeeld van Kendrick Lamar. Daarentegen schuilt er een gevaar achter deze implicatie omdat het ervoor zorgt dat de mainstream rap blijft zien als een authentieke vorm van expressies van de “ander”, “Otherness uit de Ghetto” (Fenster 1995: 239). Door aan te nemen dat er een relatie moet zijn tussen een set complexe culturele praktijken en teksten aan de ene kant en een onderdrukte groep aan de andere kant, wordt er uitgegaan van de notie dat er een relatie is tussen ras en cultuur. Wanneer er wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan is het daarom van belang om dit niet te doen binnen de logica van binaire tegenstellingen maar als een proces van synchronisatie (ibid. 239). Wat verteld dit proces over de praktijk?

In de bovenstaande paragrafen heb ik mijn onderzoeksveld besproken, uitgelegd waarom onderzoek doen naar muziek van belang is en kort wat er in de literatuur is geschreven over de Urban scene. Vervolgend heb ik de belangrijke concepten en theorieën omtrent *Identiteitsvorming*, *Stigmatisering* en *Othering* uiteengelegd. Vervolgens wil ik aan de hand van de data uit mijn onderzoek, analyseren welke rollen deze concepten spelen bij de infrastructuur van de Urban scene. In de volgende paragraaf definieer ik de infrastructuur welke ik gebruik in mijn scriptie.

1.8 Infrastructuur

De definitie van infrastructuur is in dit onderzoek al die manieren waarop Urban scene-participanten een weg vinden in Den Haag. Wat zijn de mogelijkheden met betrekking tot toegang tot studio's, podia, geldstroom (fondsen en subsidies), oefenruimtes, media en broedplaatsen. Ik breng de faciliteiten vanuit de publieke- en private culturele organisaties die de Urban scene faciliteren in kaart. Daarnaast beschrijf ik ook van welke faciliteiten de Urban scene-participanten gebruik maken en wat er volgens de participanten nog mist in Den Haag.

1.9 Conclusie

De verkregen data uit mijn veld geven de huidige culturele hiërarchie weer in het Haagse culture veld. De relaties tussen heersende denkbeelden vanuit de mainstream culturele sector en de denkbeelden van Urban scene-participanten kunnen worden gelinkt aan theorieën omtrent *Identificatie*, *Othering* en *Stigmatisering*. Deze concepten hebben invloed op de manier waarop de Urban scene-participanten zich kunnen bewegen in Den Haag en hoe de participanten daardoor een eigen weg hebben gecreëerd. In dit hoofdstuk heb ik een raamwerk gecreëerd waarin ik mijn onderzoek kan plaatsen.

De ervaringen van de Urban scene –participanten in Den Haag geven mij meer inzichten waarmee ik kan theoretiseren. Maar ook andersom, de theorie heeft mijn vragen en insteek bepaalt. De vragen die ik heb gesteld aan mijn respondenten geven antwoord op de vragen die zijn gevormd vanuit huidige theorieën.

Bij het analyseren van de data bekijk ik op welke manieren stigmatisering en het proces van othering zichtbaar is binnen de mainstream Haagse culturele sector invloed heeft op de Haagse Urban scene. Daarnaast onderzoek ik ook hoe de Urban scene wordt gedefinieerd, welke factoren hierbij een rol spelen. Kan de definitie van de Urban scene simplistisch worden verklaard aan de hand van klassen- of raciale verschillen?

Het raamwerk van het onderzoek is als volgt: Welke factoren spelen een rol bij het identificatieproces van de Urban scene-participanten in Den Haag, wat is de rol van stigmatisering en het othering proces hierin. Wat is de relatie tussen de identiteiten uit de Urban scene, stigmatisering/othering en de huidige infrastructuur van de mainstream culturele sector en de Urban scene? En welke factoren zouden dan een rol kunnen spelen bij de verdere acceptatie van de Urban scene?

Hoofdstuk 2: Methodologie/Operationaliseren

2.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk heb ik de theoretische concepten die ik in dit onderzoek gebruik uiteengezet. In dit hoofdstuk ga ik dieper op in op wat CultuurSchakel in Den Haag doet en waar ze als publieke faciliterende culturele instelling voor staan. Vervolgens leg ik uit op welke manieren ik de deelvragen ga beantwoorden en welke methoden ik hiervoor heb gebruikt.

In de laatste twee secties reflecteer ik eerst op het verloop van het gebruik van de door mij toegepaste methoden. Hebben alle methoden tot bruikbare data geleid? Ik eindig met een ethische reflectie op het gebruik van diezelfde methoden, waarin ik beschrijf waar ik rekening mee moest houden tijdens mijn onderzoek en bij het schrijven van deze scriptie. Tevens leg ik uit waar ik persoonlijk tegen aan ben gelopen en hoe dit invloed heeft gehad op mij als antropoloog.

2.2 CultuurSchakel – ‘de schakel voor kunst en cultuur op school en in de vrije tijd’

Bij CultuurSchakel kan men zoals hun folder stelt terecht voor: Ondersteuning en advies (financiering, locatieverhuur etc.), promotie van jouw organisatie en aanbod, het uitbreiden van je netwerk, scholing en subsidie.⁹ Er is een afdeling voor Cultuur onder schooltijd en Cultuur in de vrije tijd. Tijdens mijn onderzoek was ik onderdeel van de afdeling Cultuurparticipatie, cultuur in de vrije tijd.

Cultuurparticipatie wordt op de volgende wijze gedefinieerd in het beleidsplan 2017-2020 van CultuurSchakel: “activiteiten die een bepaalde mate van sociale interactie met zich meebrengen en daarnaast van persoonlijke betekenis zijn voor degene die er aan deelneemt. CultuurSchakel richt zich in de komende periode nog meer op de actieve cultuurparticipatie. Deze afbakening is belangrijk, gezien de beperkte formatie. Wij beschouwen het aanjagen en ondersteunen van passieve cultuurparticipatie (bezoek aan voorstellingen, musea etc.) niet als onze taak. We richten ons op ondersteuning van cursusaanbieders, verenigingen en andere vormen van participatie. Het gaat hierbij om Haags aanbod voor alle leeftijden, met extra aandacht voor ouderen en niet-westerse doelgroepen” (Beleidsplan CultuurSchakel 2017-2020: 12).¹⁰

CultuurSchakel is in dit onderzoek mijn partner en het onderzoek, welke gericht is op beleid, komt voort uit vraagstukken vanuit CultuurSchakel. Ik was bij de wekelijkse vergaderingen aanwezig, voerde wekelijks gesprekken met de Urban-adviseur, ging mee naar afspraken en kreeg informatie omtrent events van de Urban-adviseur.

CultuurSchakel werkt met verschillende adviseurs, de adviseurs zijn in verschillende wijken in Den Haag werkzaam en geven advies omtrent datgene wat de bewoners in de desbetreffende wijken op cultureel gebied nodig hebben. De Urban-adviseur van CultuurSchakel adviseert momenteel alle wijken op het gebied van de Urban scene.

Uit het gesprek die ik met de Urban-adviseur heb gehad blijkt dat op dit moment muziek, naast dans de grootste rol speelt in de Haagse Urban scene. De jongeren uit de Haagse wijken houden zich voornamelijk bezig met muziek. De leidende muziekgenres uit de Urban scene zijn R&B, rap en hip hop. Of dit de enige muziekgenres zijn die momenteel door de participanten worden beoefend is nog de vraag. De Urban scene in Den Haag bestaat uit participanten met diverse etnische achtergronden.

Een van de doelen van CultuurSchakel is om meer inzicht te krijgen in de wensen van de aanbieders. Wat wordt er al aangeboden en wat mist er? Wat hebben de participanten nodig om een

⁹ Folder Kunst & Cultuur in de vrije tijd: <https://www.cultuurschakel.nl/media/4619/folder-kunst-cultuur-in-de-vrije-tijd-december-2017.pdf>

¹⁰ Beleidsplan CultuurSchakel 2017-2020: https://www.cultuurschakel.nl/media/4657/20151126-cs_beleidsplan-2017-2020-def-ex-begroting.pdf

stap verder te komen in hun kunstbeoefening? Hoe kunnen de huidige aanbieders en participanten hun krachten bundelen waardoor de Urban scene meer bekendheid krijgt en het draagvlak en netwerk groter wordt?

2.3 Operationaliseren en methoden deelvragen

2.3.1 Wat is de Urban scene volgens Urban scene-participanten in Den Haag zelf?

De publieke- en private faciliterende culturele instellingen in Den Haag doen iets met de genre Urban of willen hier meer mee doen, maar wat is de Urban scene? Aan de hand van deze deelvraag ben ik erachter gekomen wat de Urban scene is voor de Urban scene-participanten zelf. Om de samenwerking tussen de twee verschillende werelden (Streetculture vs mainstream culturele sector) optimaal te maken is het belangrijk om te weten wie de Urban scene-participanten zijn en hoe ze zichzelf identificeren.

Een belangrijke methode in mijn onderzoek zijn de levensverhalen van de Urban scene-participanten. In hoofdstuk 4 analyseer ik de levensverhalen. Wat vertellen de verhalen van Urban scene-participanten mij over de Urban scene in Den Haag? Volgens Jeffries (2014) is 'storytelling' onderdeel van etnografie en zijn antropologen getraind om te luisteren naar de respondenten en de aandacht te geven die nodig is om ze te begrijpen (Jeffries 2014: 714). Dit is ook nodig in de Urban scene. Het samenspel van het verleden en het heden van de Urban scene participanten is interessant om naar te kijken.

Door zoveel mogelijk participanten te hebben gesproken kan ik de gesprekken en observaties vergelijken zodat de belangrijke variabelen zichtbaar worden. Dit heb ik gedaan door het voeren van persoonlijke gesprekken, ongestructureerde interviews. Doormiddel van 'casual' gesprekken en streven naar openheid wilde ik het vertrouwen van de participanten winnen waardoor ze zich zouden openstellen. Vertrouwen wilde ik ook verkrijgen doormiddel van kennis over de huidige Urban scene.

Tijdens de gesprekken heb ik gebruik gemaakt van een vragenlijst.¹¹ Deze vragen hebben betrekking op het definiëren van de Urban Scene, het verduidelijken van de doelen en denkbeelden omtrent de muziek die wordt gemaakt en hoe de participanten zichzelf zien en wat de participanten willen bereiken met hun muziek. De vragen geven mij een richting maar stonden niet vast, dit was afhankelijk van het gesprek en eventuele discussies die onderling werden gevoerd.

Met behulp van observaties van de participanten tijdens Urban scene-events die ik heb bijgewoond heb ik zelf kunnen observeren of datgene wat er in de gesprekken is verteld daadwerkelijk in de praktijk zichtbaar is. De (muzikale) expressies observeren van de Urban scene participanten deed ik door te kijken naar de kledingstijl, taalgebruik en omgang met andere participanten. Op welke manieren uitten ze zich, welk beeld wordt er gevormd?

Een voorbeeld daarvan is dat er door zeven participanten werd gezegd dat het "zakelijk" kleden, het dragen van designer merken onderdeel is van de Urban identiteit. In de praktijk is dit inderdaad zichtbaar. Tijdens twee Urban-events in Club 7 is het me opgevallen dat voornamelijk de

¹¹ Appendix 1

mannen uit de scene gekleed zijn in merkkleding. In hoofdstuk 4 wordt dit besproken en geanalyseerd.

Ook de observaties omtrent het gedrag tussen de Urban scene-participanten en hoe de participanten met elkaar communiceren is van belang bij mijn analyse van de manieren waarop de participanten zich identificeren.

Bij de volgende Urban scene-events heb ik observerend of participierend onderzoek kunnen doen: Urban meets Afro beats in club 7, audities Talentenshow Stichting Hip Ho(o)p in de MOOOF, Next Up- Hiphop Hoera-, Finale Talentenshow Stichting Hip Ho(o)p in het Laaktheater, Level up audities-, theatershow Fresku in theater Dakota, Urban ConnACTS-, Rap en Roer- in theater de Vaillant, GUAP Night in t' Paard, audities YourStage in het Koorenhuis en de Focusgroep omtrent ondernemerschap in het Haags Hiphop Centrum.

Daarnaast wilde ik aan de hand van foto's van verschillende modefoto's die zijn gelabeld als Urban outfit testen welke afbeelding het meest overeenkomt met de identiteit van de Urban scene in Den Haag. Dit heb ik in het begin van het onderzoek aan de respondenten voorgelegd. Door dit te doen wilde ik naast datgene wat er in de interviews wordt gezegd bekijken of er aspecten zijn in de kleding van een persoon die bepalen wanneer een persoon of bepaalde mode onderdeel is van de Urban Scene.

Uiteindelijk heeft deze methoden geen data opgeleverd die ik voor mijn scriptie kan gebruiken. Tijdens mijn onderzoek ben ik gestopt met het gebruiken van deze methode. De enige conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat de smaken en meningen omtrent Urban mode verschillend is. Zoals de respondenten aangeven is de Urban scene in de hedendaagse mode terug te vinden.

Ook heb ik de respondenten gevraagd om een top vijf van Urban liedjes te geven, met uitleg waarom zij deze zo 'Urban' vonden. Omdat de respondenten uit moesten leggen waarom, gaf mij dit nog meer data over de eigenschappen van de Urban scene. Wat maakt een nummer onderdeel van de Urban genre?

Door de data te verzamelen en te analyseren kreeg ik zo antwoord op deze deelvraag. Wat is de Urban scene voor de Urban scene-participanten en hoe identificeren ze zich? Datgene wat wordt verteld in de ongestructureerde interviews, lifestories en onderlinge gesprekken maar ook de observaties van uiterlijke kenmerken en gedragingen geven een beeld van welke variabelen bijdragen aan de identiteitsvorming van de Urban scene-participanten?

2.3.2 Wat is de Urban scene volgens publieke- en private organisaties?

Door onderzoek te doen naar deze vraag heb ik meer inzicht gekregen in de denkbeelden omtrent de Urban scene in Den Haag vanuit de publieke- en private faciliterende culturele instellingen en hoe er op dit moment vorm wordt gegeven aan de Urban scene-events vanuit deze organisaties. Deze data vergelijk ik in hoofdstuk 3 met de data van de eerste deelvraag waardoor er zichtbaar wordt wat de verschillen en/of overeenkomsten zijn.

De data heb ik verkregen door in gesprek te gaan met drie medewerkers van CultuurSchakel, het bijwonen van de wekelijkse vergaderingen van CultuurSchakel, de maandelijkse GUAP-

overleggen, het Cultuurdebat in theater Dakota, het Popdebat in t' Paard en het Visie OCC gesprek in de hoofdbibliotheek.

Door te luisteren naar wat er in deze vergaderingen en debatten wordt gezegd heb ik een beeld kunnen vormen omtrent de heersende denkbeelden van de Haagse Urban scene. Maar ook hoe deze denkbeelden vorm krijgen en de invloed die bijvoorbeeld de recente Gemeenteraadsverkiezingen hierop heeft gehad. De Urban scene is momenteel namelijk een hot item samen met diversiteit zoals in de inleiding en hoofdstuk 1 is besproken.

Naast het luisteren en observeren ben ik ook dieper in gesprek gegaan met publieke- en private faciliterende culturele organisaties in Den Haag. Ik heb namelijk mijn hoofdinformant, de Urbanconsulente bij CS, gevolgd en was aanwezig bij de gesprekken die ze had met andere culturele organisaties en ik heb 16 diepte interviews afgenomen met medewerkers van publieke- en private faciliterend culturele organisaties uit Den Haag die de Urban scene momenteel faciliteren. Deze interviews heb ik afgenomen aan de hand van semigestructureerd vragenlijst.¹² Ik heb hiervoor gekozen omdat ik dan vergelijkbare data krijg maar ook de ruimte geef aan de respondenten om hun eigen verhaal te vertellen.

2.3.3 Waaruit bestaat de infrastructuur van de Haagse Urban scene?

Doormiddel van het beantwoorden van deze vraag is het duidelijker geworden op welke manieren de Urban scene een eigen infrastructuur heeft gecreëerd. Ook op welke manieren de denkbeelden vanuit publieke- en private faciliterende culturele instellingen en de gemeente invloed hebben gehad of nog steeds hebben op de manier waarop de huidige infrastructuur van de Urban scene vorm wordt gegeven. Daarnaast speelt het identificatie proces van de Urban scene participanten een rol bij het ontstaan van de huidige infrastructuur.

Door het bijwonen van de maandelijkse GUAP overleggen heb ik te horen gekregen wat de belangrijke punten van de publieke- en private faciliterende culturele organisaties zijn en op welke manieren de Urban scene-participanten op dit moment worden gefaciliteerd vanuit deze organisaties. In het overleg worden namelijk updates gegeven omtrent veranderingen of nieuwe faciliteiten en geplande evenementen en gebeurtenissen. Op deze manier verkreeg ik data omtrent de infrastructuur in de vorm van de bestaande netwerken en aangeboden lessen, workshops, evenementen, studioruimtes en podia.

Naast het bijwonen van deze gesprekken ben ik aan de hand van semigestructureerde¹³ gesprekken met de medewerkers van de faciliterende culturele organisaties erachter gekomen op welke manieren de infrastructuur van de Urban scene in Den Haag tot stand hebben gebracht. Wat hebben ze hiervoor moeten doen en waarom? Door hiernaar te vragen heb ik data verkregen omtrent de mogelijkheden en moeilijkheden die de publieke- en private faciliterende culturele organisaties in Den Haag te maken hebben gehad en wat de beweegredenen hierachter zijn geweest.

Om meer inzicht te krijgen in de infrastructuur die is gecreëerd doormiddel van radiostations die de scene bedienen, heb ik semi gestructureerde interviews afgenomen met een

¹² Appendix 2

¹³ Appendix 2

muzieksamensteller van FunX en een radio host van Young Agga (Den Haag FM). Young Agga is een radioprogramma op Den Haag FM dat elke donderdagavond Urban scene-participanten de kans geeft om op de radio hun muziek te laten horen. Zij nodige elke week opkomende Urban scene-participanten uit om langs te komen voor een kort interview. Vanuit deze gesprekken heb ik data kunnen verkrijgen over de mogelijkheden en moeilijkheden van het creëren van een infrastructuur binnen een heersende culturele sector.

Aan de hand van de gesprekken en interviews met de Urban scene-participanten ben ik erachter gekomen wat de huidige infrastructuur van de Urban scene is. De verschillende denkbeelden en invalshoeken, namelijk die vanuit de publieke- en private faciliterende organisaties kan ik op deze manier met elkaar vergelijken. Op deze manier wordt het duidelijk op welke manier de huidige infrastructuur tot stand is gekomen.

2.3.4 Welke factoren dragen bij aan een bredere participatie van de Urban scene in het ruimere Haagse culturele veld?

Deze deelvraag kan worden beantwoord met behulp van analyses van de data die is verkregen bij de deelvragen. Aan de hand van de data verkregen door ongestructureerde interviews, semigestructureerde interviews, observaties, casual gesprekken, levenservaringen, participierend onderzoek tijdens Urban scene events, het zelf organiseren van een focusgroep en Urban netwerkbijeenkomst, de GUAP vergaderingen en het selecteren van foto's en muziek kan een analyse worden gemaakt met betrekking tot de mate waarin Urban scene-participanten zich geaccepteerd voelen worden door het ruimere Haagse veld en welke factoren participanten nodig achten om verder acceptatie te bevorderen.

Om dit op een zo volledig mogelijke manier te onderzoeken heb ik onderzoek gedaan naar wat er zich in de praktijk afspeelt. Dit heb ik gedaan door de Urban scene-participanten een stem te geven door onderzoek te hebben gedaan naar de denkbeelden en praktijken uit het dagelijks leven van de Urban scene-participanten. Vervolgens heb ik getracht deze data te delen met enkele respondenten uit het Haagse culturele veld, met het doel om de Urban scene-participanten zichtbaar te maken. Wellicht dat de zichtbaarheid van de Urban scene kan bijdragen aan verdere acceptatie.

Alhoewel het nog de vraag is of acceptatie een doel is van de Urban scene-participanten of van de mainstream culturele sector. Vooralsnog wordt met het beantwoorden van de hoofdvraag en de deelvragen de relaties tussen de zelfidentificatie en de infrastructuur van de Urban scene in Den Haag en hoe het in relatie staat tot de ruimere culturele sector zichtbaar. Maar ook de andere kant op hoe stigmatisering en othering vanuit de mainstream culturele sector in relatie staat tot de zelfidentificatie en infrastructuur van de Urban scene-participanten in Den Haag.

Dat ik de participanten een stem geef heeft invloed gehad op de stijl van mijn scriptie. De quotes van de Urban scene participanten geven de denkbeelden het beste weer. Ik maak daarom veelvuldig gebruik van de quotes van mijn respondenten.

2.4 Methodologische reflectie

Het proces van het vinden van respondenten is voorspoedig verlopen. Naast het netwerk van mijn hoofdinformant vanuit CultuurSchakel, ben ik zelf op zoek gegaan naar Urban scene-participanten die actief muziek maken in de Haagse Urban scene. Mijn hoofdinformant omschrijft zichzelf als iemand die onderdeel is van de Urban scene, haar leven is een en al Urban, het is voor haar een levensstijl. Het is een manier van denken, manier van kleden, manier van doen, waarvan de muziekgenre Urban ook onderdeel van is. Sinds een half jaar is ze werkzaam bij CultuurSchakel, ze presenteert een radioshow in Rotterdam en heeft een eigen online Urban platform voor vrouwen gecreëerd. Met mijn hoofdinformant ben ik naar de Urban scene-events geweest en ben ik in contact gekomen met verschillende medewerkers van publieke- en private faciliterende culturele organisaties.

Vanuit publieke- en private faciliterende culturele organisaties wordt vooral de jeugd tot 18 jaar gefaciliteerd. Dit vanwege de focus vanuit de gemeente op de jongeren op de basisschool. Vanaf 2017 ligt de focus van de gemeente en dus ook de mainstream culturele sector op de behoeften van de jongeren van middelbare scholen. Tijdens mijn zoektocht naar respondenten is het me opgevallen dat er voor de jongeren van 16 tot en met 30 jaar weinig tot geen faciliteiten worden aangeboden.

Vanuit deze kennis heb ik een respondent uit Den Haag, die graag naar Nederlandstalige rapmuziek luistert en Urban scene participanten kent, gevraagd een lijst te sturen van Urban scene-participant die hij kende. Ik heb deze participanten via sociale media kunnen bereiken. Ook heb ik zelf online onderzoek gedaan naar wie er in Den Haag muziek maakt welke past bij de Urban scene (R&B, hip hop of rap). Daarnaast heb ik aan de Urban scene-participanten die ik heb gesproken, gevraagd naar andere participanten.

Bij een van de interviews met een rapgroep uit Den Haag heb ik mijn tweede hoofdinformant ontmoet. Hij is al acht jaar bezig met muziek en is een muzikkliefhebber, niet alleen het Urban muziekgenre spreekt hem aan maar hij luistert naar verschillende genres om inspiratie op te doen. Hij is 26 jaar, heeft een fulltime baan, eigen huis en heeft een kind. Voor hem is muziek zijn leven en wil er genoeg geld mee verdienen zodat hij daarvan kan leven. Hij is mijn hoofdinformant omdat ik elke week gesprekken met hem had over de Urban scene in Den Haag en Nederland. Via hem ben ik in contact gekomen met andere Urban scene-participanten en hij heeft me geholpen bij het nadenken over het neerzetten van mijn event die ik eind van het jaar wil organiseren in Den Haag (in Hoofdstuk 6 leg ik uit om welk event het gaat en waarom ik dit ga organiseren).

Ik kreeg niet van alle Urban scene-participanten een reactie, maar de participanten die wel reageerden, waren allemaal positief en wilden hun verhaal met mij delen. Een aantal participanten dacht dat het om een interview ging dat gepubliceerd zou worden of vroegen wat het hun op zou leveren, maar na uitleg werd mijn boodschap begrepen.

In eerste instantie was het mijn doel om vanuit de events die ik bijwoonde meer respondenten te vinden, maar dit verliep niet zoals gepland. Het was lastig in te schatten welke personen eventuele respondenten zouden kunnen zijn en het geluid stond vaak te hard, waardoor het lastig werd te communiceren. Het aanspreken via Social Media en het gebruik van het sneeuwbaaleffect, was de beste manier om respondenten te benaderen. Via het sneeuwbaaleffect kwam ik via participanten terecht bij andere participanten en kreeg ik informatie over verschillende Urban scene-events.

CultuurSchakel is een organisatie die zich op amateurkunsten richt, in mijn onderzoek heb ik niet gekeken of de Urban scene-participant een amateur is voordat ik verder ging met mijn gesprek/interview. Omdat ik hier geen onderscheid in heb gemaakt en de vraag heb voorgelegd aan de participanten zelf (wat is een amateur en een professional en wat ben je zelf?), kom ik erachter hoe de constructie amateur/professional in de Urban scene vorm wordt gegeven. Op deze manier kunnen de verschillen worden verklaard en neem ik het verschil niet als startpunt maar eindpunt, zoals Gupta & Ferguson dit aangeven is dit de shift die er in de antropologie nodig is (Gupta & Ferguson 1992: 381).

Ik heb tijdens het onderzoek verschillende methoden gebruikt. Tijdens de gesprekken met de Urban scene-participanten heb ik een vragenlijst aangehouden, daarnaast kwamen er andere vragen ter sprake tijdens de gesprekken. De verkregen data verschilden per participant, de ene ging dieper in op de vragen dan de ander. Andere participanten vertelden veel over hunzelf, waardoor ik de vragen niet hoefde te stellen omdat deze tijdens het gesprek al aan bod kwamen.

Ook vragen omtrent de infrastructuur kwamen aan bod, weten ze welke faciliteiten Den Haag biedt, op welke manieren brengen ze hun muziek naar buiten, hoe hebben ze hun talenten ontwikkeld, wat missen ze in Den Haag voor de Urban scene en welke aspecten zouden bij kunnen dragen aan verdere acceptatie van de Urban scene?

Ook bij de faciliterende organisaties, private en institutionele, maakte ik gebruik van een vragenlijst. Ik heb bij hun vooral semigestructureerde interviews afgenomen. Bij een aantal private faciliterende organisaties, heb ik gebruik gemaakt van twee vragenlijsten omdat deze personen tegelijkertijd ook Urban scene-participanten zijn. Door vragenlijsten te gebruiken, stuur je de gesprekken een bepaalde kant op, namelijk het beantwoorden van je onderzoeksvraag.

Tijdens het onderzoek heb ik vanuit de data die ik al had verkregen, de vragen aangepast of nieuwe toegevoegd. Wanneer bepaalde vragen niet helemaal begrepen werden of niet de informatie gaven die ik voor ogen had, probeerde ik andere vragen te stellen om toch antwoorden te krijgen die ik kan linken met identiteit, infrastructuur of ik luisterde naar de verhalen die de Urban scene-participanten en medewerkers van de faciliterende organisaties mij vertelden.

Omdat de respondenten het lastig vonden om een definitie te geven van de Urban scene, heb ik aan tien respondenten een wegwerp camera gegeven. Op deze manier kunnen de respondenten de belangrijke dingen uit hun leven vastleggen. Welke aspecten uit het leven maakt je Urban? Door dit te doen ligt de focus wel op Urban als een levensstijl, maar ook meer kennis over de kunstvormen die onderdeel zijn van het leven van de participant.

Tijdens het ontwikkelen van de fotorollen kwam ik erachter dat de wegwerpcamera's waarschijnlijk niet goed waren. Van de vier rollen die ik heb ontwikkeld, zijn de foto's van een Urban scene-participant gelukt. Ik heb daarom af moeten zien van deze methode.

De gesprekken met Urban scene-participanten hebben vooral plaatsgevonden in het café van het Koorenhuis of in de studio van de participanten. Wanneer de participanten geen ruimte tot hun beschikking hadden heb ik ervoor gekozen om af te spreken in het café van het Koorenhuis omdat dit gebouw centraal gelegen en makkelijk te bereiken is. De afspraken die ik had met de private- en

publieke culturele faciliterende organisaties vonden plaats bij de organisaties zelf, op deze manier kreeg ik een beeld van hoe het er bij de organisatie uitziet.

Naast de gesprekken en interviews met de respondenten, ben ik naar verschillende Urban scene-events geweest. Events die zijn georganiseerd vanuit faciliterende institutionele organisaties maar ook van private organisaties. Op deze manier heb ik de kunnen ervaren hoe de events verlopen, welk publiek hierop af komt en hoe het publiek zich gedraagt. Wat heeft het publiek aan en hoe gaan ze met elkaar om? Omdat ik naar events ben geweest die zijn georganiseerd door faciliterende institutionele en private organisaties, heb ik de mogelijkheid gekregen om de events met elkaar te vergelijken. Is het publiek bij dit soort gelegenheden bijvoorbeeld heel anders? Zijn de denkbeelden vanuit de faciliterende organisaties anders en heeft dit invloed op de opzet en uitvoering van de Urban scene-events?

Participerend onderzoek heeft me inzichten gegeven over heersende denkbeelden onder de institutionele- en faciliterende culturele organisaties. Maar ook hoe deze denkbeelden worden vertaald naar de praktijk, het opzetten van Urban scene-events. Daarnaast heb ik ook meer data kunnen krijgen over hoe Urban scene-participanten denken en handelen als er een event wordt opgezet door publieke- en private faciliterende culturele organisaties.

Doormiddel van participerend onderzoek wordt je onderdeel van je veld, in dit geval de Urban scene. Hierdoor leer je mee te denken met de faciliterende organisaties maar je wordt ook een spreekbuis van de Urban scene-participanten. Op deze manier kom je tot nog meer data omtrent de denkbeelden van de faciliterende organisaties maar ook de Urban scene-participanten en de manieren waarop deze in relatie staan met elkaar. De verkregen data vanuit andere methoden worden op deze manier versterkt of juist tegengesproken.

2.4 Ethische reflectie: Van antropologisch onderzoek voor CultuurSchakel naar activistische antropologie.

Er zijn verschillende ethische overwegingen en beslissingen die ik heb moeten maken om ervoor te zorgen dat ik geen schade toebreng aan de reputatie van publieke- en private faciliterende organisaties in Den Haag maar waarbij ik daarnaast wel de behoeftes vanuit de praktijk zichtbaar maak.

Aan de start van het onderzoek verliep de samenwerking niet soepel. De teamleider van het cultuurparticipatie team van CultuurSchakel wilde graag dat er bij elk gesprek een van de adviseurs aanwezig moest zijn. Ook werd er aangegeven dat mijn doel van vijf semigestructureerde interviews per week niet voldoende is. Ik kreeg de indruk dat het niet duidelijk was wat een antropoloog doet en welke methoden er worden gebruikt. Om eventuele misverstanden weg te nemen, heb ik mijn onderzoek en de methoden uitgelegd, hierdoor kwam er meer begrip bij de teamleider en kon ik mijn onderzoek uitvoeren. Ik hield de adviseur Urban van CultuurSchakel wel op de hoogte van mijn gesprekken en de inhoud ervan.

Daarnaast werd er wel verwacht dat er bij een gesprek bij de gemeente wel iemand van CultuurSchakel aanwezig moest zijn, dit vanwege de relaties tussen de twee partijen. Tijdens mijn onderzoeksperiode heb ik geen afspraak gehad bij de gemeente Den Haag. Na mijn

onderzoeksperiode heb ik wel een gesprek gehad met de wethouder en een beleidsmedewerker Cultuurbeleid. Ik wilde toch nog een gesprek aangaan met de toenmalige wethouder (sinds mei 2018 geen wethouder meer) om te horen hoe er vanuit de gemeente wordt gedacht over de Urban scene en op welke manieren de Urban scene in het huidige Cultuurbeleid wordt betrokken.

Vanuit verschillende kanten in het culturele veld waar ik onderzoek naar heb gedaan is er commentaar naar publieke faciliterende organisaties en de manier waarop er momenteel wordt gedacht en omgegaan met de Urban scene in Den Haag. Hieronder zijn ook publieke faciliterende organisaties die het meeste geld krijgen vanuit het Kunstenplan maar waarvan de handelwijzen of denkwijzen van in twijfel wordt getrokken.

Tijdens het onderzoek zijn deze wrijvingen tussen de publieke- en private faciliterende organisaties zelf duidelijk geworden. Maar ook de onvrede vanuit veel Urban scene-participanten is uitgesproken. De manier waarop de Urban scene-events nu worden ingevuld, het betrekken van de Urban scene-participanten zelf en de achterliggende motieven van publieke faciliterende organisaties worden in twijfel getrokken.

Met mijn hoofdinformant heb meerdere gesprekken gehad over het wel of niet presenteren van de data welke het ongenoegen weergeeft naar de publieke faciliterende culturele instellingen. Mijn hoofdinformant was van mening dat als de gemeente zou zien dat zelfs grote organisaties, welke wel de middelen bezitten, de Urban scene niet op de best mogelijke manier kan faciliteren het vertrouwen naar kleinere private faciliterende culturele organisaties wellicht afneemt. Het is mogelijk dat door deze informatie, de regels omtrent het ontvangen van fondsen worden aangescherpt of er meer toezicht komt, waardoor het wellicht voor kleinere organisaties het dan wordt bemoeilijkt om subsidies aan te vragen. Dit is niet wat ik met mijn data wil laten zien of bewerkstelligen. Doormiddel van de data wil ik laten zien wat de huidige denkbeelden en gedragingen zijn vanuit de Urban scene in Den Haag. Niet alleen vanuit de private- en publieke culturele faciliterende organisaties maar vooral de denkbeelden en gedragingen die momenteel heersen en zichtbaar is onder de Urban scene-participanten.

Het doel van mijn onderzoek is om de behoeften van de Urban scene-participanten zichtbaar te maken en kennis te krijgen over de manier waarop de participanten zich identificeren en bewegen (infrastructuur) binnen de context van de mainstream culturele sector. Omdat dit mijn doel is heb ik besloten om de data omtrent publieke- en private faciliterende organisaties zichtbaar te maken, met het doel om inzichtelijk te maken wat er in de praktijk gebeurt maar ook hoe de Urban scene-participanten de huidige infrastructuur in Den Haag beleven. Ik benoem wel de namen van de betreffende organisaties maar niet de naam van de personen die hen vertegenwoordigden en ik heb gesproken. Door dit te doen kunnen deze personen niet aansprakelijk worden gesteld voor datgene wat is gezegd of gedaan.

De namen van de Urban scene-participanten houd ik anoniem omdat ik niet wil dat publieke- en private faciliterende organisaties hier gebruik van kunnen maken of dat de informatie anders wordt geïnterpreteerd waardoor er een verdraaid denkbeeld ontstaan over een persoon of groep. Omdat ik mijn respondenten wil beschermen heb ik besloten om geen namen te gebruiken, ook heb ik geen gebruik gemaakt van vingers. Het vingers van namen vond ik ethisch niet verantwoord omdat ik dit

niet heb overlegd met de Urban scene-participanten. Ik benoem wel wat de participant in het dagelijks leven doet en de leeftijd.

Om de relatie met mijn partner CultuurSchakel goed te houden, stel ik de supervisor bij deze organisatie op de hoogte van de data, de analyses en de daaruit voortkomende conclusies. Enig commentaar die hieruit kan komen, zal ik onder de loep nemen. Mijn afweging zal dan gebaseerd zijn op het belangrijkste doel van mijn onderzoek, het zichtbaar maken van de behoeften, de huidige infrastructuur van de Urban scene en hoe dit in relatie staat tot de heersende culturele sector in Den Haag.

Transparantie is nodig om de praktijk zichtbaar te maken en te begrijpen. Alle nodige data die de contexten en de denkbeelden van alle respondenten weergeven heb ik hier zo gedetailleerd mogelijk beschreven, zodat deze niet op een verkeerde manier kunnen worden geïnterpreteerd. Dit doe ik om te voorkomen dat de data gebruikt kan worden voor andere doeleinden dan het zichtbaar maken van een doelgroep.

Wat is begonnen als een onderzoek in samenwerking tussen de Universiteit Leiden en CultuurSchakel is uitgegroeid tot het willen bewerkstelligen aan mijn kant van veranderingen in de culturele landschap in Den Haag. De kennis omtrent de Urban scene en de Urban scene-participanten wil ik zichtbaar maken met als doel toegang te verlenen tot faciliteiten en mogelijkheden die momenteel vooral door de mainstream culturele sector wordt gebruikt. Ik wil dan ook vanuit dit onderzoek op korte termijn een event neerzetten waarbij de Urban scene in Den Haag zichtbaar wordt gemaakt met als doel bruggen te bouwen. In het laatste hoofdstuk ga ik hier dieper op in.

In de volgende hoofdstukken ga ik aan de hand van empirisch bewijs de deelvragen beantwoorden. In het volgende hoofdstuk ga ik aan de hand van de verkregen data uit mijn onderzoek, beschrijven hoe de Urban scene participanten de Urban scene beschrijven en wat de heersende denkbeelden zijn. Hoe identificeren Urban scene participanten zich? Welke factoren spelen een rol in het dagelijks leven van Urban scene-participanten en op welke manieren is dit zichtbaar in de identiteiten van de participanten?

Hoofdstuk 3: De Urban scene, het dagelijks leven van de Urban scene participanten in Den Haag.

3.1 Inleiding

Wat is de Urban scene in Den Haag en wie zijn er onderdeel van? In dit hoofdstuk ga ik aan de hand van empirisch onderzoek analyses maken tussen de theorieën en de data uit de praktijk. Welke factoren spelen een grote rol in het dagelijks leven van de Urban scene-participanten en op welke manieren spelen de factoren een rol in het identificatieproces.

In paragraaf 3.2 ga ik dieper in op hoe de Urban scene-participanten zich identificeren. Welke identiteiten zijn tijdens mijn onderzoek zichtbaar geworden en welke factoren spelen een rol in het identificatieproces? In paragraaf 3.3 ga ik dieper in op de stigma's rondom de Urban scene identiteit

en wat ik in het veld ben tegengekomen en ik laat aan de hand van songteksten van Haagse Urban scene-participanten zien welke aspecten uit het dagelijks leven er wordt benoemd en gedeeld. Op deze manier komt er meer duidelijkheid over de beleavingswereld van de Urban scene-participanten in Den Haag.

Het hoofdstuk eindig ik met een analyse omtrent Urban als een lifestyle. Is het voor de Urban scene-participanten een lifestyle, heerst er een community feeling of is de Haagse Urban scene “dood”?¹⁴

3.2 De Urban identiteit?

Uit een gesprek met een medewerker van een publieke faciliterende culturele organisatie blijkt welk beeld er in de organisatie heerst omtrent de Urban scene:

“Velen Urban scene-participanten voelen zich niet begrepen en vinden zichzelf in hip hop. De participanten willen eruit zien als een “baas”, een ganster identiteit. In rap gaat het vooral om de “fame”, het centrum willen zijn van het universum, de doelgroep wil ook zo zijn. Opscheppen zit in de natuur van deze groep. Wat ook opvalt is dat er weinig sprake is van ouderparticipatie bij Urban en hip hop” (Eigenaar publieke faciliterende culturele organisatie).

Ook Tanner et al (2009) geven aan dat er verschillende onderzoeken zijn gedaan naar rap en hoe het in relatie staat tot “raciale” verschillen. Uit onderzoek van Quinn (2005) is gebleken dat het wel of niet leuk vinden van rap vaker afhankelijk is van klassenverschillen dan dat de voorkeur is gebaseerd op raciale verschillen. Het kunnen associëren met gemeenschappelijke gevoelens en onzekerheden uit het leven zijn hierin belangrijke factoren (Quinn 2005 in Tanner et al 2009: 697).

Met deze gedachten ben ik het niet helemaal eens. In mijn onderzoek heb ik Urban scene-participanten gesproken die tussen de 18 en 37 jaar zijn. Deze participanten hebben verschillende culturele en sociale achtergronden. Dit zijn een paar voorbeelden van de verschillende etnische achtergronden: Surinaams, Nederlands, Ghanees, Antilliaans, Javaans, Turks, Marokkaans, Egyptisch, Congolees, Kameroener, Colombiaans en Kaapverdiër. Een aantal participanten zijn nog student, andere werken, de een heeft kinderen de ander niet, de een heeft een relatie of is single. De participanten komen uit verschillende delen en wijken van de stad en hebben verschillende economische achtergronden. Dit blijkt uit het feit dat bepaalde participanten het geld hebben om bijvoorbeeld een eigen studio te hebben en eigen clips te bekostigen, andere participanten hebben de middelen er niet voor om dit zelf te doen.

De participanten die ik heb gesproken, rappen en zingen en combineren dit soms met dans, produceren, teksten schrijven en het bespelen van instrumenten. Het is een diverse groep maar worden verenigd door de struggles die de participanten hebben meegemaakt en die via de muziek wordt gedeeld met luisteraars. De Urban scene-participanten uit mijn onderzoek geven aan dat de struggles uit het dagelijks leven, waar een ieder uit de Urban scene in zit, zich in kan herkennen. De struggles verbinden de participanten maar daarentegen worden struggles niet bepaald door

¹⁴ De meerderheid van de Urban scene-participanten uit mijn onderzoek geven aan dat er in Den Haag geen zichtbare Urban scene is, het is “dood”. Hiermee wordt bedoeld dat er geen feesten zijn of plekken waar de Urban scene-participanten heen kunnen om te netwerken of talenten te ontwikkelen of de kunst te beoefenen. Jongeren in Den Haag gaan het liefst uit in Rotterdam of Amsterdam, daar is de Urban scene levend.

klassenverschillen. Wat wel overeenkomt met het onderzoek van Tanner et al (2009) is dat de voorkeur voor muziek niet afhankelijk is van raciale verschillen. De Urban scene in Den Haag is voor iedereen, het is multicultureel. *“We maken muziek voor iedereen”* (Participant 26 jaar).

Suriano (2011) heeft onderzoek gedaan naar de betekenis van hip hop voor de jeugd in Tanzania. De jeugd in Tanzania hebben via hip hop een nieuwe manier gevonden voor hun zelfexpressie. Artiesten uit Tanzania gebruiken hip hop en Bongo Flavour¹⁵ om hun autonomie, agency te bewerkstelligen en betekenis te geven aan praktijken uit het dagelijks leven. Het is een manier om met elkaar te communiceren, een boodschap naar de volwassenen te sturen en sociale, politieke en culturele problemen aan de kaart te stellen (Suriano 2011:123). Wat is de Urban scene volgens de Urban scene-participanten in Den Haag?

3.3 Geld, *“Designer”*¹⁶ en *“Kechs”*?¹⁷

Tijdens mijn eerste avond als antropoloog, op zoek naar Urban scene-participanten, ben ik naar Theater de Vaillant geweest. Het theater is gevestigd in de Schilderswijk en heeft elke dinsdagavond oefenruimtes ter beschikking voor jongeren voor 7,50 euro per uur. Door mijn hoofdinformant is mij verteld dat Urban scene participanten daar op de dinsdagavond zijn om te oefenen.

Bij binnenkomst zag ik inderdaad jongeren in het restaurant zitten, ik hoorde muziek uit de zalen komen en op de etage daaronder zaten jongeren in gesprek met elkaar. Ik besloot om naast de jongeren te zitten om te luisteren waar ze het over hadden. Ik zat met mijn notitieboekje aan een tafel en was moed aan het verzamelen om een van de jongeren aan te spreken. Een paar minuten later kwam een van de jongeren naar me toe en vroeg: *“Waar kan ik me inschrijven?”*. Het ijs was op deze manier gebroken en we raakte aan de praat, zijn broer zit in een rapgroep en we namen de semigestructureerde vragenlijst door. Wat mij opviel in het eerste gesprek was dat voor de participant de Urban scene vooral gaat over het delen van ervaringen, het is voor iedereen (afkomst maakt niet uit), het laten zien wat je hebt (dragen van merkkleding), *“wanneer je met je vrienden bent dan ga je zakelijk gekleed”* (Participant 18 jaar, scholier). De jongeren die ik daar zag waren vooral sportief gekleed, van merkkleding was op het eerste gezicht niet veel te zien. De merken die momenteel in de mode zijn onder de Urban scene participanten zijn exclusieve merken zoals Gucci, Balenciaga, Givenchy, Fendi, Louis Vuitton en Cartier. Dan heb je ook nog de basis merkkleding zoals Nike, Adidas en Fila.

¹⁵ Bongo betekent brein in het Swahili. Bongo Flava is een mix van geschiedenis, Afrikaanse identiteit, nationale problemen en universele menselijke thema's als liefde, jaloezie en eenzaamheid. Bongo Flava gaat over reële sociale problemen, zoals armoede, ongelijkheid, corruptie en aids. Het wordt wel 'edutainment' genoemd: educatie en vermaak tegelijk (Dansen op Bongo Flava deunen in Tanzania, 2 januari 2017, <https://www.afrika.nl/tanzania/reisgids/bongo/>)

¹⁶ “Designer”: Straattaal vanuit de Urban scene voor exclusieve merkkleding zoals Givenchy, Gucci, Louis Vuitton en Cartier. Goede en dure kleding is voor urban participanten belangrijk, op deze manier laten ze zien dat het goed gaat. Ze zijn uit de struggles geklommen en hebben hun weg naar boven gevonden.

¹⁷ Verwijzing naar het woord “Kech” waar rapper Boef commentaar op heeft gekregen zoals is besproken in de inleiding. Het is een populair en nieuw woord en is onderdeel van de straattaal. Het wordt door verschillende grote artiesten maar ook opkomende artiesten in Nederland gebruikt in de songteksten. “Kech” is een ander woord voor slet of hoer.

NOS (2018) Waarom “Kech” zo beladen is, 3 augustus 2018, <https://nos.nl/op3/artikel/2210401-waarom-kech-zo-beladen-is.html>

Ook geeft de participant aan dat rappers van vroeger er niet meer toe doen, de onderwerpen zijn nu niet meer relevant: *"2pac en Biggie rappen over struggles, maar het leven is nu makkelijk"*. Zijn uitspraken waren zeer interessant en was ik als Urban scene-participant geneigd hier iets van te zeggen en een discussie aan te gaan. Maar als antropoloog moest ik leren om op een neutrale manier ernaar te kijken en te luisteren naar wat er wordt gezegd. Ik was wel erg nieuwsgierig naar de denkbelden en ideeën van andere Urban scene-participanten in Den Haag.

Bij participierend onderzoek tijdens een Urban scene-feest in Club 7 was het opvallend dat de mannelijke participanten vooral exclusieve merkkleding dragen zoals Gucci en Givenchy. Het was duidelijk zichtbaar dat het om de merken gaat omdat het groot op de kledingstukken gedrukt staat. Bij een aantal mannelijke participanten was het duidelijk dat het om het showen van merken ging omdat ze van top tot teen gekleed waren in exclusieve merkkleding. Bij de vrouwelijke participanten zag ik geen opvallende merken, er werden vooral sportschoenen van Nike en Adidas gedragen.

In het verdere onderzoek ben ik een rapgroep tegengekomen waarbij het duidelijk was dat het dragen van merkkleding een belangrijk onderdeel is. De onderwerpen van de nummer van deze rapgroep gaan vooral over geld, vrouwen, outfits en liefde. *"Alles wat we zeggen zijn feiten je kan het controleren"* (Participant 25 jaar, WO-student). Op de foto's van zijn Instagram pagina blijkt dat het hebben van geld en dragen van merkkleding belangrijk is voor deze participant. Op de foto's heeft hij merkkleding aan, staat hij geposeerd met tassen van kledingmerken, heeft hij stapels geld in zijn hand of heeft hij een foto bij een kostbare auto. Ook had de participant van de foto's tijdens het interview exclusieve merkkleding aan. Bij de rest van de groep was het niet duidelijk of ze merkkleding droegen.

Deze identiteit is ook zichtbaar in de nummers van de rapgroep. Een voorbeeld van een stuk songtekst: *"Goud op mijn borst, het leven gaat goed, controle over de meiden, pikken die stress ik ben aan het investeren, ik ben nu iets dichterbij, dus willen ze zien dat ik ga falen"* (Vertaling tekst).¹⁸

Een andere Haagse rapgroep (Participanten 24, 27 en 27 jaar) heeft een clip gemaakt waar ze voor een Louis Vuitton winkel staan. Tijdens ons gesprek geven de leden van de groep aan dat opschepperij, het uitten van wat je graag wil hebben of bereiken, onderdeel is van de teksten van hun nummers. De kleding die de participanten droegen waren niet van exclusieve merken, het was vooral sportief.

Een andere rapper geeft aan dat zijn nummers niet over merken gaan: *"Het is niet Gucci dit en Gucci dat, je moet blijven wie je bent"* (Participant 25 jaar). Desondanks is aan de foto's van zijn Instagram account wel zichtbaar dat de participant merkkleding belangrijk vindt, de merken op zijn kleding zijn zichtbaar en zijn horloge en zonnebril worden getoond.

Een producer uit de Haagse Urban scene geeft aan dat het Urban muziekgenre van nu materialistisch is, de lifestyle van nu gaat om het laten zien wat je hebt. *"Jongeren van nu volgen een patroon, ze kijken naar de foto's van artiesten, zien dat ze vaak uitgaan en een Rolex dragen en doen dat na. Men moet niet vergeten dat Urban gelijk staat aan hard werken"* (Participant 26 jaar).

Naast het gegeven dat het laten zien van wat je hebt onderdeel is voor een aantal participanten staat de Urban scene ook gelijk aan hard werken en struggles. De Urban scene gaat

¹⁸ Originele tekst: "Gotu op mn chest, libie gaat flex, Pussy controlla, pikken die stress, ben op invest, ben nu iets closer! They wanna see me falling!"

gepaard met een lifestyle. Muziek als onderdeel van de lifestyle, het gaat bij de participanten niet of niet alleen om merkkleding, vrouwen of feesten, maar om het overbrengen van een gevoel. Het delen van je levenservaringen, dat maakt je onderdeel van de Urban lifestyle.

Wat kunnen de songteksten van de Haagse Urban scene-participanten vertellen over de belevingswereld van de Urban scene en op welke manieren komt dit overeen met de identiteiten die zichtbaar zijn in de Urban scene? Oware (2013) geeft aan dat er hedendaags een discussie plaatsvindt over authenticiteit en kunst van commerciële en de “underground” rapmuziek, tussen participanten, critici en de consumenten. Rap muziek is namelijk onderdeel van de culturele productie van “minderheden” en gemarginaliseerde groepen, maar ook onderdeel van de commerciële record labels (Oware 2013: 61).

Er is veel onderzoek gedaan naar de teksten van de mainstream artiesten vanuit de commerciële record labels. Maar er is volgens Oware nog weinig onderzoek gedaan naar de underground rap scene en de teksten van de nummers. Uit het onderzoek van Oware is gebleken dat de onderwerpen vrouwenhaat en mannelijkheid in beide scenes naar voren komen, maar dat er in de “underground” scene ook politieke en anti-overheid teksten naar voren komen.

Dat er in de underground¹⁹ sprake is van vrouwenhaat is in mijn data niet zichtbaar geworden. Ik heb de participanten gevraagd welke onderwerpen worden besproken in de teksten. De teksten hebben betrekking op ervaringen uit het dagelijks leven, over ervaringen van personen uit het dagelijks leven van de participanten en datgene wat de participanten willen bereiken in het leven. Liefde is een onderwerp die de meerderheid van de Urban scene-participanten aanhalen, de volgende songtekst gaat bijvoorbeeld over de liefde:

*Ik heb even geen stress meer als ik met jou ben (nee)
Je kan op me bouwen alsof ik je bob ben (babe)
Me wereld op ze kop omdat je vaak nog steeds steeds vaak in me hoofd bent
Ze is nie meer met roken sinds de dag ja de dag dat ze mij Kent*

*Nee niemand die me kent zoals jij
Move in stilte ons succes maakt wel lawaai
Soms wat verlegen maar wees nie shy (JM – Do or die).²⁰*

In de songteksten is er ook sprake van het uitdragen van mannelijkheid en opscheppen over bezittingen of gedragingen. Een voorbeeld hiervan is het volgende nummer waarin het “grinden” centraal staat:

*“Ben op me grind.... longe longe for fam
In me city best bekend
Ik stack²¹ money maar jij spend
Pak alles tot de laatste cent
IK ben aan et rennen rennen ik ren
Scotoe²² wil me klemmen klemmen ik ben
Gone in 60 seconds gone als in weg
Maar nooit als me padre wordt never als hem*

¹⁹ Oware (2013) definieert dit als artiesten die niet getekend zijn bij een platenmaatschappij en nog geen 500.000 platen hebben verkocht.

²⁰ De Urban scene-participant die dit nummer heeft geschreven heeft de tekst naar mij gestuurd en heeft toestemming gegeven om dit met naam in mijn scriptie te verwerken.

²¹ Vertaling Stack: Spaar

²² Vertaling Scotoe: Politie

.....Want ik ben der klaar voor
 K zie die mannen willen rennen rennen in streets maar besef je je rent met de duivel
 Ik wil cash in me buidel
 Kijk waar ik sta snapje nu hoe het zit
 Niet op een reis maar snap je why ik trip
 Trust never ever ever, EVER EVER ever NEVER ever Ever meer in een bitch
 Ik ben gone” (Usain Boyz – Grinden).²³

Grinden heeft betrekking op de dagelijks struggles met betrekking tot financiële middelen. Eigen ervaringen worden ook besproken in de teksten, zoals “Maar nooit als me padre wordt never als hem” waarmee de participant aangeeft dat hij nooit zoals zijn vader zal zijn en niet weg zal gaan.

Een aantal Urban scene-participanten geven aan dat het hebben van neppe vrienden vaak als onderwerp wordt gebruikt voor songteksten. Een voorbeeld hiervan:

“Mask on mask off
 Het maakt niet uit want jij bent toch fake
 Zou voor je branden maar jij liet me stikken
 Dus fuck al je mandem²⁴ en ik ben met m’n bitches
 En ik puuulll up in een new whip²⁵
 Yea yo man-dem be like whoo dis
 Tell de missa badgal yea this shit confusion pull up
 With an uzi in a new clip
 More life dat zijn good tings
 Ik wil new chains and a full drip²⁶” (Cheff).²⁷

De voorbeelden van de teksten komen overeen met datgene wat de Urban scene-participanten vertellen, een reflectie van het dagelijks leven in combinatie met het opscheppen, het benoemen van dromen en het genieten van het leven. Om uitspraken te kunnen doen over de teksten van nummers van de Urban scene-participanten, dient er verder onderzoek gedaan te worden.

3.4 De Urban scene in Den Haag, een lifestyle, een community of is het “dood”?

CultuurSchakel wil graag weten wat de Urban Scene precies is. Tijdens het onderzoek heb ik verschillende antwoorden op deze vraag gekregen. Een rapper (27 jaar, studeert en werkt) zegt het volgende over Urban als een lifestyle: “Urban is meer dan muziek het is een lifestyle. Mensen die video’s schieten, BMX fietsen, kleding het is een cultuur en is allemaal Urban. Hip hop zit in de Urban scene, het zijn beide subculturen. Expressie is belangrijk bij Urban en het begint bij de jongeren. Eerst was het op straat rappen, nu is het anders, het gaat erom dat je laat zien wat je hebt. Urban begint in de Urban, de stad, je gaat naar de straat en haalt bijvoorbeeld energie drank...dat is Urban” (Participant 27 jaar).

²³ De Urban scene-participant die dit nummer heeft geschreven heeft de tekst naar mij gestuurd en heeft toestemming gegeven om dit met naam in mijn scriptie te verwerken.

²⁴ Vertaling Mandem: Mannen

²⁵ Vertaling zin: Ik kom aanrijden in mijn nieuwe auto.

²⁶ Vertaling zin: Ik wil nieuwe kettingen met veel bling.

²⁷ De Urban scene-participant die dit nummer heeft geschreven heeft de tekst naar mij gestuurd en heeft toestemming gegeven om dit met naam in mijn scriptie te verwerken.

Een andere rapper geeft aan dat dat Urban voor hem een mengelmoes is van stijlen, het heeft te maken met multiculturele acceptatie. *“Urban is kattenkwaad, het doen wat je wil en Popmuziek is lief. We zijn onderdeel van de Urban scene omdat het staat voor bewegen hoe je wil en dat doen we”* (Participant 27 jaar).

Een gesprek met de 25 jarige zanger/rapper/spoken word artiest was anders dan de meeste gesprekken die ik heb gehad. Deze participant is al 15 jaar bezig met muziek in de Urban scene. Deze participant heeft al veel meegemaakt, in het leven maar ook in de muziekwereld. Hij kwam aan op zijn skateboard met een hoofdband op en ik wist dat dit een interessant gesprek zou worden (gesprek van drie uur). Hij omschrijft de Urban scene als volgt: *“Urban is voor de onderdrukte mensen een uiting van levenswijzen en creativiteit. Individuele denkwijzen welke gebaseerd zijn op kansen, onderdrukt door de toegang tot faciliteiten. De Urban scene is de underground, voor de mensen die niet luisteren naar coöperaties”* (Participant 25 jaar, zanger/rapper/spoken word artiest).

Deze participant geeft aan dat een artiest moet weten waarom hij of zij muziek maakt, je moet je eigen ziel overbrengen met je nummers anders bereik je de luisteraars niet. Zijn doel is om mensen te inspireren en een nieuwe kijk op het leven te geven, een leven los van het geld. *“Stem van de onderdrukten naar boven brengen, spread the message of love”* (Participant 25 jaar, zanger/rapper/spoken word artiest). Dit gesprek was anders omdat het voor de overige Urban scene-participanten die ik heb gesproken vooral gaat om beroemd worden, geld maken met muziek en ervan kunnen leven en het meegaan met een bepaalde stroming omdat de muziek dan wellicht sneller populair wordt. Deze participant geeft juist aan om muziek te maken waar je zelf gelukkig van wordt, niet met iedereen mee te gaan maar je stem laat horen.

Wat is de Urban scene nog meer? Volgens een andere participant is Urban geen genre: *“Urban scene is geen genre weet niet wie het heeft verzonnen. Het is een verzameling van de afro cultuur. Rap en R&B, het is een straatcultuur”* (Rapper, 26 jaar).

Als participanten verschillende denkbeelden hebben over wat de Urban genre is, is er dan sprake van een subcultuur? Tanner et al. (2009) halen het onderzoek van Bennett & Peterson (2004) aan om te laten zien dat de cohesie en duurzaamheid van subculturen onder jongeren en de loyaliteit naar de leden van de groep wordt overschat bij het onderzoek doen naar subculturen (Bennett & Peterson in Tanner et al. 2009: 714-715).

Ook Roy & Dowd (2010) zijn van mening dat muziek en de manier waarop muziek betekenis krijgt belangrijke factoren zijn bij de vorming van een identiteit. Muziek informeert personen wie ze zijn, het vormt en versterkt de identiteit van individuen en groepen. Muziek krijgt betekenis door de mensen in de groep, samenhang en het deel zijn van de groep, vervolgens wordt de betekenis van muziek weer versterkt door de groep de muziek omarmt (Roy & Dowd 2010: 190).

Uit mijn onderzoek is gebleken dat er onder de Urban scene-participanten juist geen sprake is van support en elke participant geeft aan dat het lijkt alsof de participanten het elkaar niet gunnen. Dat er weinig tot geen support is onderling, werd duidelijk tijdens Urban scene-events. Tijdens een GUAP event traden er verschillende participanten op. Zodra een act klaar was ging de act samen met hun aanhang weg. De groep bleef niet hangen om te kijken of luisteren naar de andere acts.

Participanten hebben ook aangegeven dat Urban scene-participanten niet of weinig andere participanten of muziek van de participanten delen of liken op Social Media. Een upcoming artist gaf aan dat de meeste artiesten elkaar wel kennen, maar net doen alsof ze je niet kennen. Een dj uit de Urban scene geeft aan dat het moeilijk is om in Den Haag iets te bereiken. “Men gaat niet in de eigen stad uit. Je mist een soort beleving. Mensen in Den Haag zijn kritisch op elkaar, ze houden elkaar scherp, ze supporten niet als het nog niet wat is, het is een rauwe stad. Er is wel een support gevoel maar alleen van de crews. Mentaliteit is lastig, je moet niet teveel naar andere kijken maar op jezelf focussen”

Ik heb de participanten de vraag gesteld wat er nog mist in Haagse Urban Scene. Er wordt dan aangegeven dat samenwerkingen met artiesten en het gunnen ontbreekt in Den Haag. De participanten geven aan dat het publiek en de participanten in Rotterdam en Amsterdam elkaar hypen tijdens events. Dat dit verschilt met Den Haag is mij opgevallen tijdens een Urban scene-event in Theater de Vaillant. Er vond een Urban dans event plaats, waarbij enkele veelbelovende artiesten op kwamen treden. Tijdens de dans battles, was het publiek aanwezig en moedigden elkaar aan. Zodra de battles voorbij waren en de veelbelovende artiesten op gingen treden, liep het meeste publiek weg en was er geen sprake van het aanmoedigen vanuit het publiek.

Ook geven de Urban scene-participanten aan dat de artiesten die er al zijn (het hebben gemaakt, geld verdienen met muziek) en waar ze mee zijn opgegroeid geen comment plaatst of een post op Social media repost. Dit wordt ervaren als misgunnen. “De gunfactor is laag, grote artiesten staan aan de top maar de underground rappers nemen ze niet mee”.

Wanneer elke participant hetzelfde aangeeft, waarom is er dan vaak geen sprake van onderlinge support? Een respondent zei hierover het volgende: “Door geen gunning haal je het beste uit jezelf. Toen het nodig was kreeg ik geen reacties op berichten, geen support. Nu ze je nodig hebben dan krijg je wel support”. Vervolgens geeft de participant aan dat het nu gaat om het vechten voor een plek aan de top, zodra de top is behaald, is het mogelijk om andere participanten te helpen en te supporten.

Nog een argument waarom het gebruik van een subcultuur niet geschikt is voor in dit geval de Urban genre, is dat er bij een subcultuur beperkingen oplegt omdat ervan uit wordt gegaan dat de muzieksmaak en de groep identiteit worden bepaald door structurele factoren zoals sociale klasse (Tanner et al. 2009: 714-716). Wat uit de data is gebleken is dat voor de participanten verschillende factoren bepalen wanneer iets onderdeel is van de Urban scene. Ook is er verschil in de muzieksmaak. De Urban muziekgenre is breed, volgens participanten horen de volgende muziekstijlen bij de Urban scene: Afrobeats, Rap, R&B, Urban, Gospel, Jazz, Soul, Latin sound en Black music.

Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen rap/trap en rap/clubmuziek. Tijdens een gesprek met een groep participanten gaven deze aan dat ze clubmuziek maken en geen rap. Ik stelde vervolgens de vraag waarom ze zeggen dat ze niet rappen, want ik hoor dat hun nummers rap bevatten. Daarop gaven ze het antwoord: “wij maken rap maar het is geen underground rap, geen trap, wij maken clubmuziek”.

Een scene is een betere benaming voor wat er in Den Haag zichtbaar is, leden van een scene kiezen namelijk zelf of ze deel zijn van een scene. Binnen de scene geven individuen hun eigen scene

identiteiten een betekenis. Deze identiteiten worden op verschillende momenten aangenomen en weer afgedaan (Tanner et al. 2009: 714-716)

Welke aspecten zijn er belangrijk in de Urban scene? Zoals in het theoretisch kader is besproken zorgt het trouw zijn aan jezelf voor geloofwaardigheid en dat is een onderdeel van de hip hop scene. Dit zijn een paar quotes uit mijn interviews om dit te onderbouwen: *“Wanneer je een verhaal hebt, het is iets persoonlijks, het is een ander levensstijl, je moet je toegeven aan de cultuur en ervan houden, je hart moet erin zitten”*. *“De sound van je muziek maakt dat je deel bent van de Urban scene. Jezelf zijn, je eigen stijl hebben, als iemand jou ziet dan weten ze wie je bent”*.

Een participant geeft aan zich te bewegen in de Urban scene, werkend bij een Urban scene radiostation maar geeft aan geen onderdeel te zijn van de Urban scene. De respondent zei hierover het volgende: *“Urban is voor hem meegaan met de tijd, een subcultuur. Persoonlijk ben ik er geen deel van, wel wanneer ik radio maak, maar daarnaast niet. Ik heb niet zo'n levensstijl, ik ben saai, niet modebewust, ik luister muziek die ik zelf leuk vind”*.

In Den Haag is er duidelijk sprake van een scene, desondanks geven de respondenten aan dat er geen community gevoel is, waarin de participanten het gevoel hebben een te zijn. Daarentegen is er wel een groepsgevoel tussen jongeren die samenwerken maar deze groepen bewegen zich op hun eigen “eilandjes”. De participanten gaven tijdens een focusgroep bijeenkomst in het H3C wel aan dat de participanten samenwerkingen willen stimuleren, door dit te doen kan de Urban scene zichtbaar en sterker worden. Er wordt door de participanten wel aangegeven dat in Rotterdam en Amsterdam dit gevoel wel sterker is. Dat er onderling support is en de opkomende artiesten het elkaar gunnen.

Het verschil tussen de steden zou kunnen komen omdat de Urban Scene in Rotterdam en Amsterdam levend is, er zijn meer clubs, het Urban muziekgenre is daar onderdeel van het stadsbeeld en de culturele sector. Er wordt door de participanten uit mijn onderzoek aangegeven dat er daar meer mogelijkheden zijn met betrekking tot het beoefenen van de kunstvorm en ze krijgen betaald voor hun optredens. Volgens een dj uit de Haagse Urban scene heeft het met de Haagse mentaliteit te maken. Tijdens een Urban scene-event met private- en publieke culturele faciliterende organisaties uit Den Haag en omstreken geeft de organisator van New Skool Rules (Rotterdam) te kennen dat er in Den Haag nog geen community is en dat het tijd wordt dat de Urban scene samen gaat werken zodat de Urban scene in Den Haag zichtbaar wordt en er meer gebruik gemaakt kan worden van de middelen die vanuit de bredere Haagse culturele sector wordt geboden (zoals fondsen en subsidieregelingen). Het zou interessant zijn om aan de hand van verder onderzoek te bekijken of het inderdaad anders is in Rotterdam en Amsterdam en waar dit precies aan ligt.

De Urban scene-participanten in Den Haag zijn autodidacten, de participanten hebben het zichzelf aangeleerd of hebben het geleerd van andere Urban scene-participanten. Vooral het autodidactische, de “do it yourself” mentaliteit is leidend wanneer het gaat om het ontwikkelen van de talenten en financieren het zelf.

Ik heb de Urban scene-participanten gevraagd of er wel eens gebruik is gemaakt van het aanvragen van fondsen of subsidies. Er wordt dan aangegeven dat dit niet nodig is omdat de participanten niet afhankelijk willen zijn van andere en het zelf willen doen. Twee participanten hebben wel gebruik gemaakt van fondsen en subsidies omdat de participanten onderdeel zijn van GUAP en de

kennis erover hebben. Er is gebruik gemaakt van de “Geld voor je kunst” subsidie, deze is laagdrempelig en naast het schrijven van een plan, wordt het plan mondeling toegelicht middels een pitch. Deze pitch wordt door de participanten als positief ervaren. Bij andere fondsen dient er veel geschreven te worden via een aanvraag, het persoonlijk overdragen van een plan is iets dat aansluit bij de participanten.

Naast deze twee participanten heeft de rest geen kennis over fondsen en subsidies, dit hebben de participanten niet opgezocht omdat de participanten niet wisten dat dit bestond en andere geven aan hier geen tijd voor te hebben en de focus leggen op het maken van muziek. Of dit samenhangt met de sociaal- culturele achtergrond van de participanten heb ik niet specifiek onderzocht. Wat wel duidelijk is, is dat de participanten die ik heb gesproken uit verschillende sociaal- culturele achtergronden komen en dat alleen de participanten die iemand kennen die met de bredere culturele sector bekend is, hier kennis over heeft. Door middel van initiatieven vanuit private- en publieke culturele faciliterende organisaties, zoals de netwerkbijeenkomsten vanuit CultuurSchakel en het aanstellen van een Matchmaker²⁸ in Den Haag, wordt er steeds meer kennis omtrent fondsen en subsidies verspreid.

Daarnaast heeft de meerderheid van de Urban scene-participanten een baan om de benodigde kosten te financieren. Een Haagse rapper zegt hierover het volgende: *“Ik denk dat ik sneller wordt geaccepteerd als ik het op eigen kracht doet, een dure clip en merken laten zien zijn dingen die nu belangrijk zijn, dan wordt je geaccepteerd door de jongeren. Alles lijkt duur en je moet de sound hebben”* (Participant, 27 jaar). Een rapgroep zegt het volgende: *“Wij willen het zelf doen, niet meedoen aan een talentenshow. Toen we begonnen met het maken van muziek was er geen studio waar we gebruik van konden maken en hebben toen zelf een studio gemaakt, dat is ook handiger”* (Participanten 24, 26 & 26 jaar).

3.5 Conclusie

Het definiëren van de Urban scene is niet eenvoudig. Uit bovenstaand hoofdstuk is gebleken dat de participanten onderling verschillende meningen en denkbeelden hebben omtrent wat de Urban scene precies is. Het is daarom belangrijker om te kijken naar welke factoren een belangrijke rol spelen bij het identificatie proces van de Urban scene participanten. Een participant is onderdeel van de Urban scene en is geloofwaardig wanneer de teksten een weergave zijn van de realiteit, de struggles van het leven (grinden op straat, problemen met familie, fake friends, liefde, dood), het uitspreken van hun dromen, doelen en frustraties, het vieren van het leven in de vorm van feesten, mooie vrouwen, geld spenden (uitgeven) en het laten zien van wat je hebt.

Wat betreft de community feeling van de Urban scene in Den Haag, wordt er vanuit de participanten aangegeven dat dit momenteel niet aanwezig is, er wordt wel steeds meer geprobeerd

²⁸ “Matchmakers in cultuur is een samenwerking tussen het [VSBfonds](https://fondspodiumkunsten.nl/nl/fondsinitiatieven/matchmakers_in_de_cultuur/), het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Fonds Podiumkunsten. Als je nog niet bekend bent in de wereld van de cultuurfondsen dan is het vanaf nu mogelijk om een matchmaker bij jou in de buurt te benaderen. Deze matchmaker geeft je meer informatie over de regelingen van de fondsen, maar kan je ook wijzen op andere initiatieven die er al bestaan. Of kan je in contact brengen met de fondsmedewerkers die alles weten over subsidieregelingen”.

‘Matchmakers in de Cultuur’, 3 augustus 2018,

https://fondspodiumkunsten.nl/nl/fondsinitiatieven/matchmakers_in_de_cultuur/

iets voor de Urban scene te doen maar de stad mist de juiste faciliteiten, hier ga ik in de volgende hoofdstukken verder op in.

Tevens blijkt uit dit hoofdstuk dat er onder de Urban scene-participanten een “do it yourself” mentaliteit heerst welke invloed heeft op de identiteit van de participanten (het zelf willen grinden op straat, je studie, werk en de muziek business). In het volgende hoofdstuk ga ik dieper in op de invloed van deze mentaliteit op de infrastructuur maar ook op welke manieren de infrastructuur van de mainstream Haagse culturele sector een rol speelt bij het in stand houden van deze mentaliteit,

Hoofdstuk 4: De infrastructuur van de Urban Scene vs de infrastructuur van publieke- en private faciliterende culturele organisaties

4.1 Inleiding:

Ik begin dit hoofdstuk met het beschrijven van de infrastructuur vanuit de Urban scene in Den Haag. Vervolgens bespreek ik de huidige infrastructuur van de publieke- en private faciliterende culturele organisaties, die de Urban scene faciliteren. Welke factoren spelen een rol bij het bepalen van de infrastructuur voor de Haagse Urban scene-participanten vanuit de mainstream culturele sector?

Ik eindig het hoofdstuk met een beschrijving van mijn participerend onderzoek tijdens een Urban scene-event. Deze case study laat zien hoe de Urban scene participanten omgaan met een event vanuit de mainstream culturele sector en waar dit vandaan komt en ik eindig met een conclusie waarin ik de infrastructuur vanuit beide kanten vergelijk.

4.2 Struggles en autodidactische talenten vanuit de ‘straatcultuur’

Oware (2013) zet uiteen dat hedendaagse “underground” rap artiesten gebruik maken van de “do it yourself” methoden om hun muziek te produceren. De artiesten doen alles zelf, van het opzetten van record labels tot het produceren, promoten en verkopen van muziek. Ondanks nieuwe online platformen zoals social media en online streaming diensten, genereren de underground rappers het meeste inkomen en bekendheid via live optredens in clubs, scholen, festivals of kleine concerten. Oware (2013) definieert de “underground” artiesten als artiesten die geen record label deal hebben en nog geen 500.000 albums hebben verkocht (Owaru 2013: 64).

Deze “do it yourself” mentaliteit is terug te vinden onder de Urban scene-participanten in Den Haag. Drie respondenten die ik heb gesproken hebben bijvoorbeeld een eigen muziek label opgezet omdat de participanten niet afhankelijk willen zijn van individuen/organisaties of instellingen. Een rapper geeft aan dat hij zelf niet op zoek gaat naar informatie over fondsen en subsidies, nieuws wordt vaak mond op mond verspreid en zo komt het bij de Urban scene-participanten terecht. Een andere rapper zegt het volgende over hulp vanuit fondsen en subsidies: *Geen idee hoe of wat ik moet doen voor een fonds. Ik wil niet wachten op mensen, ik wil kijken hoe ver ik zelf kan komen en heb nog geen fonds nodig gehad, Ik heb wel gebruik gemaakt van de repetitie ruimte in Musicon*” (Participant, 26 jaar). Een rapper en eigenaar van een recordlabel zegt het volgende: *“In het begin dacht ik dat ik*

wist hoe of wat, in Den Haag maar via de Urban adviseur kreeg ik meer kennis. Daarvoor heb ik zelf muziek gemaakt, ik wilde alles zelf doen. Ik werkte wel samen met andere artiesten maar mijn mentaliteit was anders. Er zijn veel eilandjes in Den Haag. Ze willen liever battelen dan samenwerken. Ik vroeg mezelf toen af hoe kan ik ervoor zorgen dat meer mensen gaan samenwerken?" (Participant, 22 jaar).

Het zelf willen creëren van een product, niet afhankelijk willen zijn van andere personen en het zelf willen ontwikkelen van talenten en dan pas rondkijken wat de mogelijkheden zijn waar de participanten gebruik van kunnen maken is een algemeen denkbeeld onder de Urban scene-participanten in Den Haag. Uit bovenstaande quotes blijkt tevens ook dat het voor de Urban scene gebruikelijk is om zelf alles te doen en te financieren. Op zoek gaan naar hulp vanuit fondsen en subsidies is nog geen onderdeel van de mentaliteit van de Urban scene participanten. Dit kan zijn omdat de nodige kennis omtrent fondsen en subsidies niet aanwezig is. Er wordt wel aangegeven dat de participanten wel vinden dat hulp vanuit fondsen en subsidies handig kan zijn, wanneer deze gebruikt kan worden voor de ontwikkeling voor eigen producties en talenten.

Waarom de Urban scene een andere infrastructuur heeft wordt uitgelegd door een muzieksamensteller van FunX. Hij zegt namelijk dat de Urban genre een andere infrastructuur heeft omdat hedendaags de eerste waardering vanuit YouTube en Spotify komt. *"Bereik en waardering blijken uit de cijfers op deze diensten. Voor Urban artiesten was en is het moeilijk om op pop podia te komen. Jarenlang zijn de Urban artiesten er geen onderdeel van geweest dus is er een andere weg gecreëerd. Het was voor artiesten altijd belangrijk om op de radio of TV te komen, maar nu moeten deze media vormen bijschakelen. De Urban muziekgenre heeft eigen succesvolle platformen gecreëerd. Dit vanuit een Do it yourself" "Stay on the grind" mindset. Vanuit de bredere culturele sector zou dan moeten worden gekeken hoe je het kan integreren, hoe past het bij ons. Vanuit jongeren vaak weinig animo omdat ze denken het zelf te kunnen en geen hulp nodig hebben. Dat is ook goed, maar sommige hebben wel hulp nodig"* (Muzieksamensteller van FunX).

Een gevestigde artiest uit de Haagse Urban scene geeft aan dat de Urban scene een cultuur is: *"Je moet het leven en begrijpen. Weten wat struggle is, van nul komen. Iedereen is welkom, niemand wordt uitgesloten, je begrijpt het pas wanneer je erin leeft. Ik heb alles zelf gedaan, ik wist niet waar ik in Den Haag heen kon gaan. Via internet heb ik tutorials gevolgd"*. Hij vervolgt met de opmerking dat fondsen en subsidies zouden kunnen helpen. *"Maar de jongeren moeten we niet pampieren dat haalt de creativiteit weg. Alles zelf doen, de struggles die je dan hebt bepalen wie je bent"*.

De manieren waarop de Urban scene-participanten momenteel muziek de wereld in brengen is via social media (Instagram, Facebook en Snapchat), online streaming platforms (Spotify, Deezer, en YouTube) en via de aan de scene gelieerde radiostations (FunX en YoungAgga).

FunX wordt voornamelijk genoemd, omdat dit het Urban radiostation van Nederland is. Het idee om een Urban radiostation te beginnen is 15 jaar geleden ontstaan. Het bundelen van lokale stations met een divers publiek. *"Het doel was om zich te richten op jong stedelijk publiek, fris en gewaagd anders dan de mainstream"* (interview met muzieksamensteller FunX). Welke weer een andere definitie is van Urban.

Het station begon lokaal en kreeg later subsidies vanuit de gemeente om radio te maken, vervolgens werd FunX overgenomen door NPO. FunX is momenteel een landelijk station, daarnaast wordt ook nog lokaal uitgezonden. De grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht hebben op de dag verschillende programma's die de focus leggen op de eigen stad. "Er is geen ander medium die een stem geeft aan de jongeren, onderwerpen uit de Urban scene die normaal geen aandacht krijgen, krijgt dat wel bij FunX" (Muzieksamensteller FunX).

Op papier hebben de Urban scene-participanten en Urban faciliterende culturele organisaties dezelfde rechten als de mainstream culturele sector. De Urban scene-participanten hebben zoal recht op subsidies, recht op fysieke plekken om de talenten te ontwikkelen en kunstvorm te beoefenen. Dat er gelijke rechten zijn, houdt niet in dat het in de praktijk gebeurt en zichtbaar is.

Een van de dingen die mij is opgevallen tijdens de borrels en debatten was dat de overgrote meerderheid wit was. De meerderheid van mijn respondenten hebben ook aangegeven dat het tijd wordt dat er van bovenaf, het bestuur, verandering moet komen om daadwerkelijk diversiteit in de mainstream culturele sector te bevorderen.

Volgens de eigenaar van een publieke faciliterende organisatie in Den Haag is een tweede emancipatie nodig. In de jaren 60 heeft de popmuziek moeten vechten voor een plek in Den Haag, deze personen van destijds zitten er nog steeds. Vandaar dat de meerderheid blank is. Het is daarom nu tijd voor de personen met etnische achtergronden om te strijden voor hun rechten. In hoofdstuk vier ga ik hier verder op in. In dat hoofdstuk maak ik een analyse omtrent een verandering die nodig is in de cultuur. De vraag is dan wie wil een cultuurverandering? De mainstream culturele sector of de Urban scene? Hier wordt in hoofdstuk 5 dieper op in gegaan.

4.3 Talentontwikkeling hip hop vanuit de mainstream culturele sector

De volgende publieke- en private faciliterende culturele organisaties in Den Haag faciliteren het Urban muziekgenre: Coach F, Cultureclash4u, CultuurSchakel, FunX Den Haag, Haags Hip Hop Centrum (H3C), Level Up, Musicon, Stichting Hip Ho(o)p, Theater Vaillant, t' Paard, Urban Daughters, Young Agga, en Young & Zakelijk. Deze organisaties faciliteren het Urban muziekgenre in de vorm van workshops, cursussen, podia, talent ontwikkeling, studioruimtes, oefenruimtes, zangtrajecten, begeleiding, advies, fondsen en subsidies en een media platform. Daarnaast heb ik ook gesproken met de platenlabels: Mode Records en Wilde Westen Records. Ik heb een gesprek gehad met de voormalige wethouder van cultuur Joris Wijsmuller, beleidsmedewerker Ginny Martens en Leonoor (Programmamaker Zuiderstrandtheater). Het zuiderstrandtheater faciliteert de Urban scene niet maar faciliteren wel verschillende culturele doelgroepen in Den Haag.

Zij hebben als doel het stimuleren van talenten en het ontwikkelen van talent. Ook het aanbieden van een media platform en podia hoort hierbij. Ook willen de organisaties de Urban scene-participanten een plek bieden waar de participanten muziek kunnen opnemen en een plek waar zij kunnen oefenen.

Een van de publieke faciliterende culturele organisaties gaf aan dat het moeilijk was om in het Kunstenplan te komen, dit heeft jaren geduurd. Vanaf 2003 bestaat de stichting en vanaf 2007 staan

ze in de Popnota opgenomen. Het was niet makkelijk om hip hop ergens onder te scharen. Volgens de coördinator heerst er nog steeds een negatief beeld rondom hip hop. “Het is een donker blow hol”.

Door een andere publieke faciliterende culturele organisatie wordt er aangegeven dat Urban goed werkt bij het aanvragen van fondsen, het was tot voor kort een vergeten doelgroep. Deze organisatie zag daarom een kans om dit te benutten en de Urban scene-participanten te faciliteren. Bij het aanvragen van subsidies staat rap gelijk aan probleem- en achterstandswijken. Jongeren van de straat afhalen. Eerst stond Urban gelijk aan amateurs, dit denkbeeld is aan het veranderen. De eigenaar van deze publieke culturele faciliterende organisatie geeft aan dat *“Het goed is om cultuur bijvoorbeeld naar de Schilderswijk te brengen omdat iedereen in aanmerking moet komen met cultuur, dat wordt gedaan met goede intenties, maar zo blijven de mensen wel op een plek, eigen wijk”*.

Vanuit een private culturele faciliterende instelling wordt er op deze manier gekeken naar de huidige Urban scene: *“Als je in Den Haag niet bekend bent en een kleine stichting of organisatie bent dan is er veel botsing met andere faciliterende culturele organisaties. Er heerst een eilandgevoel en er is sprake van tegenwerking. Het is nodig om de wijken in te gaan. Momenteel zijn het steeds dezelfde participanten die bekend zijn bij de faciliterende organisaties, waarvan de kwaliteit niet altijd hoog is. Er is meer hulp voor semi-professionals in plaats van beginners. Grotere instellingen krijgen meer maar weten niet gelijk hoe of wat maar ze hebben een naam. Maar wat er precies nodig is dat weten ze niet”*.

Participerend onderzoek bij GUAP overleggen en vanuit interviews en gesprekken met de organisaties van GUAP is het opvallend dat onderlinge samenwerkingen niet altijd zonder struggles verlopen. De organisaties hebben voordat GUAP er was op een eigen “eiland”, de eigen denkbeelden en ideeën omgezet in faciliteiten en de eigen agenda nagevolgd. Met behulp van GUAP worden de denkbeelden, ervaringen, kennis en agenda’s van de verschillende partijen besproken en op elkaar afgestemd. Dit zorgt af en toe voor struggles, denkbeelden sluiten niet altijd op elkaar aan. Wat ik me dan afvraag is waar deze denkbeelden en ideeën op zijn gebaseerd? Hoe worden de faciliteiten vormgegeven? Worden de Urban scene-participanten hierbij betrokken? Is er sprake van een Bottom up beleid of Top down visie?

Voornamelijk bij de private faciliterende culturele organisaties is er sprake van kennis van de Urban scene omdat de personen die de organisaties hebben opgezet, zelf onderdeel zijn van de Urban scene. De respondenten gebruiken de kennis en ervaringen vanuit de Urban scene mee in het bewerkstelligen van de geboden faciliteiten.

De respondenten hebben de juiste kennis maar zijn klein en hebben nog geen naam in Den Haag, de respondenten geven aan dat het daarom moeilijker is om serieus genomen te worden en subsidies te krijgen of in het Kunstenplan te komen. Je moet eerst aan kunnen tonen dat je het kan. Er heerst daarom het idee dat de gemeente en fondsen het vaak niet aandurven geld te investeren in iets wat eventuele “risico’s”²⁹ met zich mee kan brengen.

²⁹ Ik plaats het woord risico’s eenmalig tussen aanhalingstekens omdat het niet duidelijk is wat er wordt bedoeld met risico’s. De gemeente en fondsen geven financiële steun aan faciliterende culturele instellingen die aan kunnen tonen dat de plannen gaan werken. Nieuwe ideeën en kleine organisatie worden volgens respondenten gezien als een risico en daardoor minder geld of toegang.

Publieke faciliterende culturele organisaties faciliteren de Urban scene maar ondervinden problemen bij het bewerkstelligen van de ideeën. Dit blijkt uit de animo en betrokkenheid van Urban scene-participanten bij workshops, cursussen of Urban scene-events. Urban scene-events hebben dan niet de uitkomst die de organisaties voor ogen hadden. De publieke- en participerende faciliterende culturele organisaties geven aan dat de betrokkenheid van de omgeving bij rappers beperkt is. Ook is er door een publieke faciliterende culturele organisatie opgemerkt dat *“Bij de Urban ronde van de talentenshow, er vrijwel geen publiek aanwezig was. Alleen de artiesten en ouders van de rappers. De rappers waren er niet mee bezig om het event te promoten”*. Een andere medewerker van een publieke faciliterende culturele organisatie geeft aan: *“Er zijn veel spanningen, er zou hier in verdiept moeten worden, waarom zijn er spanningen”*.

Of de betrokkenheid van de ouders van rappers daadwerkelijk beperkt is, heb ik niet onderzocht. Hier zou in Den Haag nog onderzoek naar gedaan kunnen worden. Wat wel opvallend is bij het organiseren van Urban scene-events vanuit het Haagse culturele veld, wordt er uitgegaan van aannames omtrent de handelingen van de Urban scene-participanten. Er wordt van jongeren tot en met 19 jaar, die rap als amateurkunst beoefenen, verwacht dat ze een achterban met zich meebrengen. De vraag die dan gesteld kan worden is of deze uitkomst ligt aan de mentaliteit van de Urban scene-participanten of ligt het aan de grenzen en verwachtingen die men stelt bij het organiseren van Urban scene-events?

4.4 “Faciliteren maar op “onze” termen”

Een ander voorbeeld hiervan is een Urban scene-event die vanuit een ander publieke faciliterende culturele organisatie werd georganiseerd. Dit event is vooral voor middelbare scholieren, waarbij Urban scene-participanten mogen helpen bij het invullen van de programmering maar dit is op vrijwillige basis. Bepaalde participanten zouden wel geld kunnen krijgen maar dan dient er wel aangetoond te worden dat deze participanten een achterban kunnen meenemen. De meerderheid van de Urban scene-participanten geven aan niet gratis te willen optreden en andere geven aan dit wel te willen maar dat het wel promotie of bekendheid dient op te leveren. De behoeften vanuit de Urban scene participanten en de behoeften van de publieke faciliterende culturele organisaties komt dan bij het opzetten van dit Urban-events vaak niet overeen en dit zorgt voor struggles. Doordat er bijna geen animo is, worden er denkbeelden gevormd omtrent de Urban scene-participanten welke kunnen leiden tot stigma's. Op deze manier blijft het proces van Othering en stigmatisering intact.

Ook is een van de voorwaarden van de publieke faciliterende culturele organisatie dat de teksten van de nummers die worden opgevoerd niet negatief mogen zijn. Zoals in hoofdstuk 1 is besproken proberen culturele instellingen rapmuziek te integreren in de mainstream culturele sector maar willen deze wel controleren (Fenster 1995). Beperkingen leggen op de inhoud van de tekst is hier een voorbeeld van. De redenen hierachter zijn wellicht wel gegrond maar dan is het de vraag wie er een cultuurshift zou moeten maken en is deze nodig? Dit wordt in hoofdstuk 5 verder besproken.

Fenster geeft ook aan dat het willen controleren van rapmuziek door culturele instituties, de gemeente en de staat de nodige struggles met zich meebrengt (Fenster 1995: 238). Dat dit hedendaags nog het geval is blijkt uit wat een rapper zegt over een van de faciliteiten waar hij gebruik

van heeft gemaakt: *“Ze kijken wat ze kunnen doen met de rappers, maken gebruik van de rappers, je mag zelf niets inbrengen. Je mag teksten schrijven maar wel aangepaste teksten want ze laten het zien aan de gemeente. Je mag daarom bijvoorbeeld niet schelden. Er wordt niet gekeken naar wat wij nodig hebben. Omdat het mij niets oplevert, wil ik geen traject meer volgen”* (Participant, 23 jaar).

Een ander voorbeeld waaruit dit beeld nog voorkomt in het Haagse culturele veld, is dat er volgens een respondent vaak vanuit publieke faciliterende culturele organisaties niet veel of helemaal niets met de Urban genre wordt gedaan omdat het wordt gezien als een risico. De vraag: “Wat voor soort jongeren zijn het dan?” volgt dan, met het idee dat als er wel wat wordt georganiseerd er ook beveiliging geregeld moet worden.

Bij een van de Urban scene-events, die werd georganiseerd door een publieke faciliterende culturele organisatie, was er sprake van beveiligers aan de deur en voor het podium. Bij alle overige Urban scene-events waar ik tijdens mijn onderzoek bij aanwezig was, was er geen sprake van beveiliging. Of dit echt nodig was of dat de stigma's rondom de doelgroep hebben geleid tot deze keus is niet duidelijk, maar het is wel opvallend.

Bepaalde stigma's en het proces van Othering kan worden tegengegaan door meer onderzoek te doen vanuit de praktijk en ook door diversiteit te bevorderen in de mainstream culturele sector. Personen die een afspiegeling zijn van de individuen in de wijken, die weten wat er speelt en op die manier bruggen kunnen bouwen tussen de praktijk en het beleid. In de volgende paragraaf leg ik kort uit welke rol diversiteit speelt in het Haagse culturele veld.

Ook speelt stigmatisering binnen een traject en fondsaanvragen een rol. Een Urban scene-participant verteld: *“Ik heb wel een meegedaan aan een rap traject. De gunning was er al niet in het traject. Omdat ik in het Engels rap. Dit is een van de redenen waarom ik dan niet naar andere plekken in Den Haag ben gegaan. In Den Haag missen we ook begeleiding”*.

Een medewerker van een fonds verteld: *“Stigma rondom het aanvragen van fondsen blijft bestaan onder de jongeren van de stad. Veel haken al af bij het schrijven van een plan. Hier dient verandering in te komen, de Urban scene moet onderdeel worden van de bredere Haagse culturele sector”*. Vanuit de mainstream culturele sector wordt er aangegeven de Urban scene te willen faciliteren. Zoals blijkt worden er Urban scene-events georganiseerd maar de events zijn gebaseerd op denkbeelden vanuit het Haagse culturele veld en niet gebaseerd op de denkbeelden en ideeën vanuit de Urban scene-participanten zelf.

4.5 Talentenshow vs Club

Tijdens mijn onderzoek heb ik mogen jureren bij een talentenshow. De talentenshow werd georganiseerd door een private culturele faciliterende organisatie. Dit kon ik goed gebruiken om data te verzamelen voor mijn participierend onderzoek. Ik zal de meest opvallende punten van die avond bespreken en analyseren.

De talentenshow was voor Haagse jongeren tot en met 24 jaar vanuit verschillende disciplines. De participanten die meededen waren dansers en rappers. Bij de rappers viel het op dat er werd opgetreden met een nummer waarop de stemmen nog duidelijk te horen waren, het waren geen instrumentale nummers. De deelnemers rapte mee met de stem op de band, op deze manier was het

niet makkelijk om de kunst te beoordelen. De meeste deelnemers waren rapgroepen, waardoor het optreden vooral een spring en mee rap optreden werd. Terwijl er juist bij een talentenshow wordt gekeken naar het talent. Hoe goed kan je rappen en een show neerzetten.

Bij de laatste deelnemers, een rap duo kwam er eindelijk een instrumenteel nummer waarop alleen stemmen stonden als back up, de songteksten waren duidelijk verstaanbaar waardoor deze groep goed te beoordelen was. Ik vroeg me af waarom de participanten geen gebruik maken van instrumentale nummers. De participanten gaven als antwoord dat er wordt gekeken naar de rappers die op dit moment bekend zijn, deze rappers doen dit ook, ze rappen mee met hun stem op de band. Er wordt door de participanten vergeten dat deze rappers al bekend zijn en vaak meerdere shows op een dag hebben, de bekende rappers doen niet mee met een talentenshow.

Hieruit blijkt dat de denkwijzen van de participanten die dit als reden geven, meegaan met datgene wat gebruikelijk is in de commerciële mainstream Urban scene. Ook waren er misverstanden bij de participanten omtrent het deelnemen en bezoeken van een talentenshow in een theater en de gebruikelijke omgeving waarin de participanten normaal gesproken optreden, namelijk de club.

Dit bleek uit de voorvallen van die avond. De aanhang van twee deelnemers wilden gratis naar binnen en wisten niet dat er drie euro betaald moest worden. De deelnemers dachten dat ze de aanhang mee konden nemen, op de gastenlijst konden plaatsen en backstage konden chillen. Ook hadden de deelnemers een fles alcohol meegenomen.

Wanneer er geen kennis is omtrent de Urban scene zouden deze voorvallen kunnen leiden naar stigmatisering. Omdat ik vanuit het onderzoek en eigen ervaring weet dat de Urban scene-participanten normaal gesproken optreden in een club, kan ik de denkbeelden verklaren. De Urban scene-participanten zijn het niet gewend om mee te doen aan een talentenshow in een theater.

De vraag die hierna vervolgens onderzocht zou moeten worden is op welke manieren de twee werelden dan wel samen kunnen komen, moet dat onder de termen van de mainstream Haagse culturele sector worden bepaald of dient er rekening gehouden te worden met de doelgroep die gefaciliteerd wordt? In hoofdstuk 5 ga ik hier dieper op in.

4.6 Conclusie

In dit hoofdstuk heb ik aan de hand van empirisch onderzoek een vergelijking gemaakt tussen de infrastructuur van de Urban scene participanten en de infrastructuur die vanuit de mainstream culturele sector wordt gebruikt om de Urban scene te faciliteren. Wat zijn de overeenkomsten en wat zijn de verschillen?

Vanwege de “do it yourself” mentaliteit maar ook het ontbreken van de juiste kennis omtrent mogelijkheden en de beperkingen vanwege het onbegrip van de Urban scene vanuit de mainstream Haagse culturele sector heeft de Urban scene een eigen weg gecreëerd welke los staat van de mainstream culturele sector in Den Haag. Vanwege de beperkingen met betrekking tot de faciliteiten en uitgaansgelegenheden in Den Haag, hebben de Urban scene-participanten thuis studio's gecreëerd of studio's gehuurd in de Mooof (complex waar bedrijven onder andere studio's zijn gevestigd). Ook hebben ze eigen manieren gevonden om de kosten voor de muziekproductie te

betalen. Op deze manier zijn de participanten van niemand afhankelijk. Dit is ook een van de redenen waarom Urban scene-participanten vaak eigen labels oprichten.

De faciliteiten die vanuit de private- en publieke faciliterende organisaties vanuit Den Haag worden opgezet zijn vaak gericht op een jonger doelgroep, de groep uit mijn onderzoek heeft volgens eigen zeggen geen hulp nodig bij talentontwikkeling, ook zijn de studio's die worden aangeboden vaak maar beperkt toegankelijk of moet ervoor betaald worden. Wanneer de Urban scene-participanten worden gevraagd voor een optreden is dit gratis. Op deze manier vinden de Urban scene-participanten die ik heb gesproken niet dat ze worden gewaardeerd en willen niet meedoen. Tevens wordt er door meerdere participanten aangegeven dat gratis optredens niet erg zijn maar dan moet het wel iets opleveren, zoals promotie. Dit is helaas niet het geval bij de Urban scene-events waar ik ben geweest tijdens mijn onderzoek. De events trekken namelijk weinig mensen aan en hierdoor is het niet interessant genoeg voor de participanten, vaak moeten de participanten hun eigen fans meenemen. GUAP is hiervan op de hoogte en geeft de Urban scene-participanten die optreden tijdens de GUAP-night een vergoeding en nemen de kosten voor de promotie op zich. Ook vindt het event plaats in t' Paard, momenteel het grootste podia in Den Haag waar Urban scene-events geprogrammeerd kunnen worden.

Ook komen de onderwerpen van de workshops die worden georganiseerd niet overeen met de behoeftes van de Haagse Urban scene-participanten uit mijn onderzoek. Aan de hand van deze informatie heb ik in samenwerking met CultuurSchakel en het H3C een focusgroep georganiseerd waar de participanten zelf konden vertellen wat de behoeften uit de scene zijn. Dit is een stap naar de juiste richting, de doelgroep zelf laten spreken, maar wat er vervolgens wordt gedaan met de informatie die hieruit voort is gekomen moet nog blijken. Onder de private- en publieke faciliterende culturele organisaties ontstaan wrijvingen doordat een aantal organisaties meer kennis hebben omtrent de huidige trends in de Urban scene en advies geven maar dit wordt door de andere organisaties niet altijd geaccepteerd of toegepast.

Om de Urban scene in Den Haag te faciliteren aan de hand van de behoeften vanuit de praktijk is het nodig om van elkaar te leren. In het volgende hoofdstuk ga ik daarom dieper in op het samenbrengen van de twee werelden, de Urban scene en de mainstream culturele sector.

Hoofdstuk 5: Het samenbrengen van twee werelden

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bekijk ik wat er nodig is om het Urban beleid vanuit de mainstream culturele sector aan te sluiten op wat er in de praktijk zichtbaar is in de Urban scene. Daarnaast analyseer ik ook wat er vanuit de Urban scene eventueel dient te gebeuren zodat acceptatie vanuit de mainstream culturele sector kan worden bevorderd en wordt er besproken of acceptatie daadwerkelijk nodig is. In paragraaf 5.3 geef ik uitleg over de code diversiteit welke de Haagse culturele sector dient toe te passen. Vervolgens beschrijf ik in paragraaf 5.3 waarom de benaming "Amateurs" en "Professionals" een belangrijke rol spelen bij het maken van beleid. Ik vervolg het hoofdstuk met het uiteenleggen van

de factoren waarmee het samenbrengen van de Urban scene en de mainstream Haagse culturele sector bevorderd zouden kunnen worden en ik eindig met een conclusie.

5.2 Diversiteit

De afdeling Cultuurparticipatie, van CultuurSchakel, wil zich in 2018 meer richten op diversiteit door zich met name te richten op minderdraagkrachtige groepen en niet-westerse doelgroepen (Werkplan CultuurSchakel 2018). Om de diversiteit te bevorderen onder subsidieaanvragen, maakt CultuurSchakel gebruik van een zogenaamd snelloket, waarbij er op een snelle en laagdrempelige manier kleinere subsidies aangevraagd kunnen worden.

Wat mij hieraan opvalt is dat CultuurSchakel diversiteit wil bevorderen maar dit gepaard gaat met de woorden minderdraagkrachtige groepen, niet-westerse doelgroepen en laagdrempelig. Er wordt een aanname gedaan dat minderdaadkrachtige groepen samengaan met niet-westerse doelgroepen en laagdrempelige subsidies nodig hebben. Het is problematisch wanneer dit beeld blijft bestaan en individuen of groepen worden gezien als anders dan de mainstream. Er is meer onderzoek nodig om inzicht te krijgen waarom diversiteit in de mainstream culturele sector afwezig of beperkt aanwezig is.

Zoals de Code Culturele Diversiteit het aangeeft is culturele diversiteit nog niet verankerd in de publieke gefinancierde cultuursector. Organisaties proberen wel diversiteit aan te brengen in de programmering maar omdat dit vaak incidenteel is of buiten de instelling zelf, kan dit leiden tot twee verschillende culturele werelden: “een met cultureel diverse activiteiten en divers publiek en een met reguliere activiteiten en regulier publiek. Zeker voor grote steden is dit een onwenselijk proces. Onderschat wordt dat van oudsher vernieuwing in kunst en cultuur vaak is voortgekomen vanuit een open blik en nieuwsgierigheid naar de ander. De culturele sector doet zichzelf hiermee tekort” (Website Code Culturele Diversiteit).³⁰

Volgens de Code Culturele Diversiteit heeft de huidige culturele sector dan ook een code nodig om diversiteit te bevorderen. Op de website wordt aangegeven dat “Het onderzoek van LAGroup ‘De olifant in de kamer; Staalkaart culturele diversiteit in de basisinfrastructuur’ naar culturele diversiteit binnen publieke gefinancierde culturele instellingen, laat zien dat er daar nog overwegend sprake is van een ‘witte monocultuur’. Dit terwijl negentig% van deze instellingen culturele diversiteit een belangrijk onderwerp vindt en tachtig% meent dat culturele diversiteit een basishouding of mentaliteit moet zijn” (Website Code Culturele diversiteit).³¹

Vanuit de respondenten wordt er ook aangegeven dat er meer diversiteit nodig is, niet alleen in het personeel van de mainstream culturele sector maar ook in het bestuur. De eigenaar van een publieke faciliterende culturele organisatie geeft het volgende aan: “Organisaties en aanbieders zouden een springplank moeten zijn, openstaan dat het Haagse culturele veld is veranderd. Onderzoek is goed, maar gaan ze er iets mee doen? Het bestuur zou moeten veranderen”.

³⁰ **De code, Hoe veranker je het diversiteitsbeleid binnen de organisatie?, 25 mei 2018**
<http://codeculturelediversiteit.com/de-code/>

³¹ **De code, Hoe veranker je het diversiteitsbeleid binnen de organisatie?, 25 mei 2018,**
<http://codeculturelediversiteit.com/de-code/>
<http://codeculturelediversiteit.com/de-code/>

Een van de struikelblokken welke ik in mijn data ben tegengekomen is de manier waarop er door de mainstream culturele sector in Den Haag een onderscheid wordt gemaakt tussen “Amateurs” en “Professionals” de betekenissen die hiermee gepaard gaan komt niet overeen met hoe er in de praktijk betekenis aan wordt gegeven. In de volgende paragraaf wordt dit verder uitgelegd.

5.3 Amateurs of Professionals?

In 2017 is er in opdracht van CultuurSchakel door Bureau ART onder 195 amateurgroepen/individuele amateurkunstenaars uit diverse disciplines, waaronder ook Urban, onderzoek gedaan naar de beoefening van amateurkunst in Den Haag.

In de eindrapportage van dit onderzoek wordt gezegd dat 37% van de amateurkunstbeoefenaars in Den Haag het artistieke niveau van zichzelf wil verbeteren en dat 14% zich graag wil aansluiten bij de (semi-) professionele kunstbeoefening (Van der Zant 2017: 3). Volgens het onderzoek heeft 27% van de amateurkunstbeoefenaars iets binnen de nieuwe Subsidieregeling Haagse amateurkunst aangevraagd maar 29% wist niet eens dat deze regeling er was (Van der Zant 2017: 4).

Ook komt er uit de Haagse Urban scene weinig tot geen aanvragen binnen bij fondsen zoals Fonds voor Cultuurparticipatie, VSB fondsen, Fonds podiumkunsten, HPC music support en Fonds 1818. Fonds 1818 geeft wel subsidies aan landelijke Urban events die vanuit organisaties worden georganiseerd. En bij het snelloket³² “Geld voor je kunst” van CultuurSchakel komen er aanvragen vanuit de Haagse Urban scene binnen. Fonds podiumkunsten en het HPC richt zich op professionals, de rest van de fondsen zijn voor de amateurkunsten.³³

Wanneer ik dit vergelijk met de uitkomsten van mijn data, welke onder Urban scene-participanten is uitgevoerd, willen de 42 Urban scene-participanten die ik sprak en momenteel bezig zijn met het beoefenen van de muziekkunst professional worden, sommige zien zichzelf al als professional en andere participanten zien zichzelf als een semi-professional. Daarnaast hebben twee van de veertig participanten een subsidieaanvraag gedaan, de rest had geen kennis omtrent fondsen of subsidies. Hieruit kan ik de aanname doen dat de onderzoeksresultaten niet overeenkomen met de denkbeelden en ideeën van de Urban scene-respondenten uit mijn onderzoek. Een oorzaak hiervan kan zijn is dat de enquêtes waarop het onderzoek is gebaseerd, door een beperkt aantal Urban scene-participanten is ingevuld waardoor de steekproef niet voldoende is om algemene conclusies te trekken.

Hitters & Van der Kamp (2010) hebben onderzoek gedaan naar hoe grote muziek maatschappijen in Nederland internationale en nationale muziek artiesten classificeren. Hieruit blijkt dat nationale artiesten alleen aantrekkelijk zijn wanneer deze hetzelfde doen als de internationale artiesten zodat ze voor de markt aantrekkelijk zijn. Vaak zijn underground artiesten daarom niet

³² Bij een aanvraag via het “snelloket” worden kleinere subsidies op een snelle en laagdrempelige manier aangevraagd met behulp van een plan en een fysieke pitch. Maximaal 1500 euro kan hierbij worden aangevraagd.

³³ Ik heb zelf geen onderzoek gedaan naar de fondsen, deze informatie hebben de fondsen tijdens het event “Meet the Urban pro’s”, op 18 juni 2018, (welke vanuit CultuurSchakel, t’Paard en mij is georganiseerd) besproken.

aantrekkelijk genoeg voor de grote platen maatschappijen (Hitters & Van der Kamp in Owaru 2013: 67).

De denkbeelden waarop de definities van de concepten “amateurs”³⁴ en “professionals”³⁵ op gebaseerd is verschillen tussen de Urban scene en de mainstream culturele sector.

Het verschil tussen een amateur en professional volgens CultuurSchakel: Je bent een amateur wanneer de kunst die wordt beoefend een hobby is. Een persoon mag hier geen geld mee verdienen. Het inkomen is hierbij een leidende factor. Een amateur mag geen geld verdienen met de beoefende kunst, ook als je een fonds krijgt, mag je jezelf er niet mee betalen. Zelfs studenten worden gezien als professional, terwijl deze groep nog geen geld verdienen.

Volgens het VSB fonds houdt een amateur ervan om de kunst te beoefenen en doet het uit liefde en een professional kan ervan leven. Er mist een tussen categorie. Kunstbeoefenaars die af en toe geld verdienen met het beoefen van kunst en dit uit liefde doen, maar nog niet zoveel verdienen dat er een inkomen gemaakt kan worden puur op het beoefenen van de kunst. Ik geef deze groep de benaming semi-professionals. Deze groep valt in de fondsen wereld nergens onder.

Onder de Urban scene-participanten heersen verschillende denkbeelden omtrent het verschil in “amateurs” en “professionals” en hoe ze zichzelf zien. Alle respondenten geven aan semi-professionals of een professional te zijn. Geen van de participanten zien zichzelf als amateur. Op de volgende manieren worden de termen gedefinieerd volgens de participanten:

“Een amateur heeft nog geen ervaring en wordt gepusht, moet sturing krijgen. Een professional weet wat muziek is en kan andere helpen”.

“ Een professional kan uitbrengen wat hij of zij wil, mensen luisteren het toch. Je doet alles zelf, je hebt er geen mensen voor nodig. De overheid noemt het amateurs maar tegenwoordig heb je internet, het is een andere tijd semi-professionals is een betere benaming”.

“Een amateur weet nergens iets van af”.

“Een amateur is af en toe bezig met muziek, is er niet serieus mee bezig, bereid zich niet voor op optredens of laten mensen zitten. Professionals werken doelgericht, zijn serieus en geven er alles voor op”.

“ Iemand is een amateur wanneer je niet bij buma bent ingeschreven en zoekende bent. Een professional weet een eigen platform te creëren. Zelf kan ik een de ene kant worden gezien als amateur omdat ik nog niet weet waar ik sta, maar ik verdien geld voor optredens dus wordt ook weer gezien als professional”.

³⁴ Ik plaats amateurs eenmalig tussen aanhalingstekens omdat aan te geven dat het een problematische benaming is. Omdat het momenteel wordt gebruikt in de mainstream culturele sector, maak ik er gebruik van in mijn scriptie.

³⁵ Ik plaats professionals eenmalig tussen aanhalingstekens omdat aan te geven dat het een problematische benaming is. Omdat het momenteel wordt gebruikt in de mainstream culturele sector, maak ik er gebruik van in mijn scriptie.

“Een amateur maakt muziek omdat het tof is, je treed op maar wordt niet betaald. Je maakt een liedje en dan een paar maanden niet. Een professional is iemand die er geld mee verdient. Ik ben zelf een professional, ik verdien geen bakken met geld maar ik ben niet meer zoekende, ik weet wat ik naar buiten wil brengen. Ik ben op een bepaald punt gekomen, ik heb ervaringen en kan anderen begeleiden”.

“Een amateur gaat mee met het publiek, luistert naar onwetende om zich heen, is kritisch uit onzekerheid. Heeft geen plan en is niet creatief. Is jaloers en stagneert. Heeft wel faciliteiten maar geen talent. Een semi-professional heeft veel ideeën en concepten maar geen plan. Geen faciliteiten maar wel talent. Heeft al optredens achter de rug. Een professional heeft eigen faciliteiten, weet eraan te komen, neemt initiatief en is creatief. Heeft een plan, weet concreet wat hij wil en kent zijn waarde. Is nederig en heeft een visie, luistert naar kritiek en is kritisch uit gevoel van progressie”.

Dat de definities problematisch zijn is bekend bij CultuurSchakel, de teamleider heeft aangegeven dat hier landelijk discussies over zijn. Dat het problematisch is heb ik zelf ervaren. De presentatie van mijn scriptie wil ik in de vorm van een Urban scene-event gaan geven, dit wordt in hoofdstuk 6 verder besproken. De teamleider van het Cultuurparticipatie team gaf aan dit graag te willen doen vanuit CultuurSchakel, omdat ik het onderzoek vanuit de organisatie heb gedaan. Vervolgens is mijn plan niet goedgekeurd door CultuurSchakel omdat ik de Urban scene-participanten die ik wil laten optreden op het event ga betalen. CultuurSchakel is gericht op de amateurkunsten, zodra er wordt betaald voor het beoefenen van een kunst, behoort dit niet meer tot de amateurkunsten.

Ondanks dat de participanten die optreden worden betaald, genereren de participanten hier geen inkomen van en vallen dus niet onder professionals zoals wordt gedefinieerd door de mainstream culturele sector.

Ook komt deze redenering niet overeen met de Fair Practice Code³⁶ waar organisaties zoals CultuurSchakel aangeven zich aan te houden. De code zegt het volgende: “De code nodigt uit om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor een Fair Chain, waar kunstenaars en creatievelingen een Fair Share en Fair Pay toekomt van de waarde van hun vakmanschap, zeggingskracht en uniciteit in de samenleving”.

Momenteel is het nog niet duidelijk hoe de Code wordt geïmplementeerd en gecontroleerd, dit is nog in ontwikkeling. Wellicht biedt deze code hulp bij het bepalen van de definities van amateurs en professionals. Zoals blijkt uit bovenstaande ideeën en quotes vanuit de Urban scene, zijn de definities verschillend en komen niet overeen met de definities vanuit de mainstream culturele sector. Deze verschillen kunnen bijdragen aan de struggles tussen de twee werelden. De Urban scene en het bredere Haagse culturele veld. Momenteel zijn er landelijke discussies over de definities van de concepten amateurs en professionals. Onderzoek naar denkbeelden vanuit de praktijk kan hier een bijdrage aan leveren. Daarnaast kan de Fair Practice Code hier wellicht ook een rol in spelen.

³⁶ <https://www.kunsten92.nl/wp-content/uploads/2017/10/Fair-Practice-Code-versie-1.0.pdf>

5.4 Urban feelings creëren binnen de mainstream culturele sector

Fenster (1995) heeft een analyse gemaakt van de beschrijvingen van rap in de mainstream discourse. Er wordt gezocht naar begrip en manieren om de muziek, de participanten en het publiek te integreren in de mainstream discours. Fenster (1995) discussieert dat er voor begrip, meer nodig is dan een simpele evaluatie of rap goed en winstgevend is of slecht en gevaarlijk. Dit zegt Fenster omdat onbegrip over de betekenissen en de omstandigheden waarin rap wordt gemaakt en geconsumeerd wordt effect heeft op de mogelijkheden waarop de groep of de individuen zichzelf kunnen representeren en een identiteit kunnen vormen in de mainstream culturele praktijken (Fenster 1995).

Wellicht kan door het gebruik van straattaal of het niet kunnen begrijpen van deze realiteit de stigma's omtrent de Urban scene in stand worden gehouden. Hierdoor kan othering, het "hun" (de Urban scene) en "wij" (de mainstream Haagse culturele sector) idee en gevoel in stand worden gehouden. Een Haagse Urban scene-participant gaf ook aan dat het wellicht tijd is om te luisteren naar wat er wordt gezegd en waarom in plaats van uit te gaan van een bepaald beeld die op de Urban wordt gedrukt (Participant 20 jaar).

Een ander probleem met betrekking op het integreren van de Urban scene in de mainstream werd tijdens het Meet the Urban Pro's bijeenkomst duidelijk, namelijk dat er toch nog weinig aanvragen binnen komen vanwege de mentaliteit en gebrek aan kennis om fondsen te schrijven of manieren om fondsen te gebruiken. Zoals aangegeven in paragraaf 5.3 heeft dit vooral te maken met het gebrek aan kennis omtrent fondsen en subsidies vanuit de Urban scene maar ook vanwege de definities die worden gehanteerd bij het aanvragen van subsidies. Ook wordt er door de participanten aangegeven dat ze zich vooral richten op het maken van muziek en niet de dingen eromheen. Een Urban scene-participanten geeft een andere reden: *"Het is vaak een drempel bij netwerkbijeenkomsten om op mensen af te stappen, ik weet niet wat ik tegen ze moet zeggen, niet iedereen kan verkopen"* (Participant, 28 jaar)..

Wat is er volgens de participanten uit de Haagse Urban scene dan nodig om verder acceptatie te bevorderen? De volgende quotes van de Urban scene participanten uit mijn onderzoek geven aan wat de heersende denkbeelden zijn: *"Het is een kwestie van tijd, Urban is nummer een men kan er niet meer omheen. Het huidige beleid wordt hierdoor geboycot. Radiostations zijn niet meer nodig. Tegenwoordig heb je alleen Urban muziek bij FunX. Andere radiostations zoals 538 draaien geen Urban muziek, tijd om muren te breken"*.

"Dingen die worden georganiseerd moeten frequenter voorkomen, nu is het vaak 1 keer en dan is het er niet mee. Wil niet meer in den haag optreden, de stad is "dying". Den haag heeft ons wel een paar samenwerkingen opgebracht en ervaringen, je leert dingen".

"We hebben wel eens gebruik gemaakt van theater Vaillant om te repeteren, opnemen, maar je moet daar alles zelf doen, er zijn mensen die willen helpen maar ze zijn niet professioneel"

"We zijn nu twee jaar bezig in den haag nog nergens gebruik van gemaakt, wel FunX "Artist of the week" geweest, dit hebben we zelf gedaan. De stad is niet groot genoeg, het is moeilijk om het via

Den Haag te doen, we gaan eerder naar andere steden, er is hier niet echt een Urban scene. Alleen Wilde Westen records is Urban”.

“Er is in den haag weinig aandacht voor R&B, klassieke achtergrond dan leer je geen riffs en runs en dan loop je vast. Ik ben daarom een zangtraject gestart, dit heeft wel tijd gekost. Het is moeilijk voor iemand zonder titel om iets te organiseren. Ze denken dan wel ooh leuk maar krijg vervolgens geen reacties op mijn mails. Toen had ik een optreden georganiseerd en zo kregen ze wel interesse. Ze denken dat als iemand geen ervaring heeft het veel tijd kost, maar ik wil graag laten zien wat ik in huis heb en kan”.

Zoals bovenstaande denkbeelden beschrijven is het aan de mainstream cultuur om te bekijken wat de Urban scene nodig heeft en hierop in te spelen. De Urban scene heeft al een eigen infrastructuur gecreëerd, welke in Den Haag daarentegen nog beperkt is, maar voor de meerderheid van de respondenten is de Urban scene al geaccepteerd. Dit wordt gezegd omdat er geen of weinig gebruik wordt gemaakt van de infrastructuur uit het Haagse culturele veld, maar dat er eigen manieren zijn gevormd om de muziek de wereld in te brengen of de talenten te ontwikkelen.

Uit de gesprekken met Urban scene-participanten worden wel tips gegeven hoe de mainstream culturele sector kan inspelen op de Urban scene. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat Urban events of trajecten vanuit het Haagse culturele veld, structureel plaats moet vinden, de medewerkers uit het Haagse culturele veld dienen professioneel genoeg te zijn om de participanten te kunnen begeleiden. Dit in gedachten nemend, is er een “Change of culture” nodig? En voor wie?

5.5 Change of Culture?

Door enkele respondenten wordt aangegeven dat de Urban scene invloed heeft op de muziek en kleding van nu. Een participant zegt het volgende: “Kleding is ingeburgerd, de mode is wel leuk maar mensen van de straat, nee dat niet”.

Scott (2004) laat aan de hand van onderzoek zien dat ondanks dat de mainstream cultuur miljarden per jaar verdienen aan de hip hop cultuur is de impact die de hip hop heeft op de wereldcultuur, op internationaal vlak, voortgekomen uit de “underground” scene. Alle vormen van rap worden door de underground geaccepteerd maar door de mainstream cultuur niet (Scott 2004: 149).

Elafros (2013) legt uit dat uit onderzoek is gebleken dat rapmuziek en de hip hop cultuur moeite hadden om geaccepteerd te worden door de mainstream multinationale maatschappijen. De grote platenmaatschappijen probeerde rap muziek in de populaire muziek op een marginale positie te houden. Hedendaags is gebleken dat dit geen effect heeft gehad, de hip hop cultuur is momenteel een lokale vorm die verschillende werelden met elkaar verbinden (Elafros 2013: 77). De wereldwijde transitie van hip hop naar de mainstream muziekscene heeft ertoe geleid dat er discussies zijn ontstaan over of het authentieke van hip hop die verloren gaat wanneer het wordt geïntegreerd in de commerciële wereld (de dominante cultuur) (Elafros 2013: 78).

Dit is in de Haagse Urban scene onder sommige participanten zichtbaar. Een voorbeeld hiervan is mijn gesprek met een van de participanten, hij geeft aan dat hij normaal gesproken in het

Engels rapt, maar omdat het in Nederland niet echt wordt geaccepteerd en Nederlandstalige rap op dit moment hot is, hij heeft besloten om in het Nederlands te rappen.

Andere participanten geven aan dat de muziek die wordt gemaakt gebaseerd is op datgene wat nu in de hitlijsten staat, vooral clubmuziek met een goede beat. De meerderheid van mijn respondenten hebben de voorkeur om te maken waar ze zich zelf goed bij voelen. Het maakt dan niet uit of iedereen het voelt. Hij of zij wil graag een verhaal delen met de luisteraars en blijven trouw aan zichzelf.

Participanten uit de hip hop cultuur willen dat rap muziek wordt geaccepteerd als verfijnd kunstvorm en niet alleen dat het wordt geaccepteerd als een economische culturele vorm (Elafros 2013: 78). Maar is dit ook wat de Urban scene-participanten in Den Haag aangeven? En wat zou er eventueel nodig zijn om verder acceptatie tot de mainstream culturele sector te bevorderen? De volgende quotes uit interviews en gesprekken met de Urban scene-participanten uit Den Haag geven weer hoe er uit de scene hiernaar wordt gekeken: *“De Urban scene zou allang zichtbaar moeten zijn maar den haag is er nu pas klaar voor. Nu pas een broedplaats voor rappers. Men zou de mentaliteit aan moeten passen, Urban wordt momenteel niet als iets officieels gezien. Talenten gaan zo weg, het zou laagdrempeliger moeten worden”*.

“Mensen die een stem hebben en beslissingen nemen moeten veranderen, meer input van mensen met verschillende achtergronden”.

“Vooroordelen als je komt met Urban is het bijna een dirty woord. Het is gangster rap en willen het niet. Het is nu veranderd, Urban wordt gemixt met popmuziek. Het denkbeeld dient te veranderen”.

“Bij events misschien meer talentscouts bij betrekken en de jongeren meer begeleiden. Projecten worden opgezet om subsidies te ontvangen, geven ze wel echt om de jongeren? Na het project doen mensen verder niets voor je. Ik heb nog steeds contact met de mensen van mijn project. Ik geef ze feedback en beats”.

“De kwaliteit van wat je aanbied moet goed zijn, goed product dan komen de jongeren wel. Mond op mond reclame werkt het beste. Laat de jongeren zelf organiseren, niet pushen, ze moeten het zelf aangeven, meer vertrouwen geven. Meer risico's durven nemen”.

“Een idee om misschien de talenten op te roepen, een soort van Funx talent, het gevoel aan de jongeren geven dat het groot kan worden en dat ze erbij moeten zijn. Events moeten groter gemaakt worden, ze zijn gewend dat er niets is in Den Haag. Er mist een binding met het publiek. Nieuwe jongeren kijken op naar bekende mensen”

Er wordt door de respondenten vanuit de private faciliterende culturele organisaties vooral aangegeven dat kleinere partijen minder kans krijgen in het Haagse culturele veld. Een oprichter van een private faciliterende culturele organisatie geeft het volgende aan: *“Ik doe niet omdat het moet. Ik heb minder kans en moet er harder voor werken. Het zou makkelijker moeten gaan en meer podia voor*

talenten. Binnen de cultuurankers is er onder de werknemers meer diversiteit nodig (Oprichter private faciliterende culturele organisatie)..

5.6 Conclusie

De eigenaar van een publieke faciliterende culturele sector die zelf een Urban Art uitoefent zegt het volgende: *“Er is een mix van mensen is nodig, minder eentonig. Bij elke borrel in de culturele sector in Den Haag, zie je alleen wit, dat is scheef. Het is nodig om een omgeving te creëren waar alle culturen in worden gemengd. Op het podium gaan staan en samen gaan organiseren. Er wordt teveel gekeken naar de identiteit en niet naar de kunst, de skills. Er zijn weinig Bottom up organisaties met een onorthodoxe aanpak, geen regels maar op je gevoel afgaan met docenten uit de praktijk, waardoor je een connectie hebt met de jonge gasten”*

Uit dit hoofdstuk is gebleken dat er sprake is van verschillende struggles wanneer de mainstream culturele sector de Urban scene wil faciliteren. Dit gebeurt dan vaak vanuit algemene regels en beleid, waar de Urban scene juist een reactie op is. Het niet volgen van de mainstream een “do it yourself” mentaliteit, andere interpretatie van de benamingen “Amateurs” en “Professionals” en het niet kunnen identificeren met de aangeboden trajecten vanuit het Haagse culturele veld heeft invloed op de implementatie van beleid. Het is volgens de Urban scene-participanten in Den Haag niet nodig om geaccepteerd te worden, daarentegen wordt er ook aangegeven dat hulp vanuit fondsen en subsidies wel nodig is, zolang dit een bijdrage kan leveren aan de muzikale ontwikkelingen van de participanten.

Een aanwezige op het “Meet the Urban Pro’s” netwerkbijeenkomst in t’ Paard gaf aan dat het wel tijd wordt om de “do it yourself” mentaliteit om te zetten naar *“do it yourself, to educate yourself”* mentaliteit. Hierbij gaf ze aan dat er momenteel verscheidene fondsen en subsidies beschikbaar zijn en de Urban scene in Den Haag zich dient te verenigen en zichtbaar moeten worden en gebruik zou moeten maken van het geld.

Om het beleid omtrent de Urban scene op de best mogelijke manier vorm te geven is er een “Change of Culture” nodig vanuit beide werelden. Op deze manier kan het beste uit beide werelden worden gehaald. Zoals een DJ uit de Haagse Urban scene dit zegt: *“Het probleem van acceptatie ligt aan de benaming Urban, gewoon de genres bij elkaar gooien. Iedereen vindt Urban leuk maar zodra er over hardere dingen wordt gerapt dan ligt het van de tafel. Daarnaast komt acceptatie komt van twee kanten, mensen komen het huis niet uit, het ligt ook aan de mensen zelf”* (Participant, 28 jaar).

Hoofdstuk 6: Conclusie

6.1 Hoe verhoudt de infrastructuur en de zelfidentificatie van de participanten van de Urban scene in Den Haag zich tot het bredere culturele veld?

De Urban scene? *“Dat is toch rap/hip hop?”*, *“Straatjongeren die samenkomen om te rappen”*, *“Een manier om hangjongeren van de straat te houden”*. Dit zijn enkele uitspraken vanuit het Haagse

culturele veld. Het definiëren van de Urban scene is problematisch omdat er geen duidelijke definitie van is maar aan de hand van aangenomen definities wel beleid omtrent de Urban scene wordt gemaakt. De Urban scene wordt in de literatuur en door de mainstream culturele sector ook wel de zogenaamde “Straatcultuur”³⁷ of de hip hop cultuur genoemd.

In de voorgaande hoofdstukken heb ik de deelvragen besproken. Elk hoofdstuk heb ik afgesloten met een conclusie. De deelvragen geven samen vervolgens een antwoord op de hoofdvraag: *Hoe verhoudt de infrastructuur en de zelfidentificatie van de participanten van de Urban scene in Den Haag zich tot het bredere culturele veld?*

Zoals besproken in hoofdstuk 1 stellen Appelrouth & Kelly (2013) dat onbegrip over een cultuur een rol speelt bij het ontstaan van denkbeelden en de daaruit voortkomende praktijken. Er kan worden gesteld dat onbegrip over de Urban scene in Den Haag samengaat met processen van Othering en stigmatisering. Ondanks dat het Haagse culturele veld openstaat voor kennis en de verdere acceptatie van de Urban scene tot de mainstream culturele sector wil stimuleren, blijkt de nodige kennis over de scene zelf te ontbreken waardoor het niet duidelijk is hoe er het beste omgegaan kan worden met verschillen.

Een van de werknemers van een publieke faciliterende culturele organisatie zegt het volgende: *“Cultuurankers werken met gastprogrammeurs, wanneer het om de Urban genre gaat dan is het vaak gratis. Connecties met de mensen uit de wijk is nodig. Bij deze faciliterende culturele organisatie zijn alle projectleiders blank, in hoeverre hebben ze de connecties met de wijk. Bij het organiseren wordt je vaak beperkt tot de regels van het bestuur. De organisaties moeten zich houden aan de regels van de fondsen en gemeente”*.

In deze uitspraak zitten alle aanbevelingen verwerkt, er dient kennis te komen vanuit de praktijk, dat kan worden bereikt door diversiteit binnen het personeel van organisaties en het personeel dient een hand te hebben in de wijk. Ook meer waardering voor de kunsten vanuit de Urban scene, gelijk aan de mainstream culturele sector, zal bijdragen aan acceptatie van beide kanten.

Meer kennis en begrip omtrent de beleavingswereld van de Urban scene in Den Haag kan leiden tot beleid welke aansluit op de praktijk. Op deze manier kan de Urban scene vanuit de private- en publieke culturele organisaties op de gewenste manier (vanuit het oogpunt van de doelgroep) worden gefaciliteerd, dit kan leiden tot meer animo voor de aangeboden faciliteiten, betere samenwerking tussen beide werelden, wat vervolgens weer kan leiden tot toegang, mogelijkheden en acceptatie voor iedereen die een kunstvorm beoefend.

Ik wil deze scriptie eindigen met de woorden van Morgan & Bennett (2011) “De hip hop cultuur heeft een visie en een boodschap en wil werelden verbinden en veranderen” (Morgan & Bennett 2011: 192). Morgan & Bennett (2011) halen de quote van Public Enemy hierbij aan “Fight the Power”. “Hip hop heeft een eigen power gecreëerd. Hip hop begon met vier hoofdelementen, rap, dj’ing, breakdance en graffiti en is nu uitgegroeid tot diverse artistieke, culturele, intellectuele, politieke en sociale praktijken, producten en optredens. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op de mode, visuele kunst, schrijven en ritmische optredens van spoken word en muzikale optredens, studio

³⁷ Ik plaats “Straatcultuur” eenmalig tussen aanhalingstekens omdat ik het een problematische benaming vind. Ik gebruik de term wel omdat de Urban Scene vaak nauw samengaat met het straatleven in Den Haag, maar omdat dit niet voor elke respondent van toepassing is, plaats ik het tussen aanhalingstekens.

opnames, live optredens en digitale muziek productie, theater en performance kunsten, internationale club culturen, met verschillende muziek, dans en stijl expressies” (Morgan & Bennett 2011: 192).

De hip hop cultuur heeft op zoveel gebieden invloed gehad dat er kan worden gezegd dat het een bijdrage heeft geleverd aan de wereld cultuur. De hip hop cultuur heeft zich niet een taal eigen gemaakt, maar heeft er zelf een gecreëerd (Morgan & Bennett 2011: 192).

Het samenbrengen van de Urban scene en de mainstream culturele sector in Den Haag zou wel mogelijk zijn, maar vanwege de grote en de kracht van de Urban scene kan er niet van worden uitgegaan dat deze scene zich aan moet passen om in het plaatje te passen van de mainstream culturele sector. Wellicht is het een idee om van elkaar te leren, het samenbrengen van twee werelden met behoud van de eigen identiteiten maar wel dezelfde toegang en kansen. Zoals de Urban scene participanten dit zelf aangeven is het een kwestie van tijd voordat de Urban scene volledig wordt geaccepteerd als kunstvorm.

6.2 Plan eindpresentatie – Meet the Haagse ‘Urban Scene’

Waarom is dit event nodig?

Promoten diversiteit binnen het Haagse culturele veld (Code diversiteit)

Kennis overbrengen omtrent een onbekende doelgroep

Haagse Urban scene zichtbaar maken

Veelbelovende Haagse artiesten een podia bieden

Toepassen van de Fair Play Code

Samenbrengen en sterker maken van de Haagse Urban scene

Van 11 januari tot en met 1 april 2018 heb ik voor mijn masteropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie onderzoek gedaan naar de Urban Scene in Den Haag. Dit deed ik in samenwerking met CultuurSchakel.

Momenteel wil de Haagse culturele sector en de politieke partijen meer diversiteit in het culturele aanbod en men wil cultuur voor iedereen in Den Haag toegankelijk maken. Hierdoor is er steeds meer behoeften aan kennis over onbekende doelgroepen en genres, zoals de Urban scene. Vooral in een stad als Den Haag waar volgens het Centraal Bureau van Statistiek (CBS 2017) 52,7 procent van de bevolking een migratieachtergrond heeft, is het jammer dat deze diversiteit niet zichtbaar is in de programmeringen vanuit het Haagse culturele veld en de subsidieaanvragen die momenteel binnenkomen.

Ik heb onderzoek gedaan naar de behoeften van de Urban scene-participanten. Wat is Urban voor de Urban scene participanten en hoe identificeren ze zich? Van welk infrastructuur hebben ze gebruik gemaakt en hoe bewegen ze zich momenteel in Den Haag? Voelen ze zich geaccepteerd door de bredere Haagse culturele sector? En is dit iets wat de Urban scene-participanten überhaupt willen of nodig hebben?

Deze vragen zullen dan uiteindelijk mijn hoofdvraag beantwoorden: Hoe staat de infrastructuur en de zelfidentificatie van de participanten van de Urban scene in Den Haag in relatie tot de bredere Haagse culturele sector? De verkregen data heb ik geanalyseerd en wil ik doormiddel van dit event presenteren. Een PowerPoint presentatie op kantoor past niet bij de Urban scene. Publieke- en private faciliterende culturele organisaties in Den Haag en de gemeente willen meer diversiteit en willen meer kennis omtrent de Urban scene-participanten. Er is daarom geen betere manier om dit te doen, dan in de vorm van een event.

Doel:

Wat mij is opgevallen is dat er een “vergeten” doelgroep is namelijk de Urban scene participanten tussen de 18 en 30 jaar. De definitie van jongeren : personen tussen de 16 en 30 jaar. Volgens de statistieken heeft Den Haag 76.445 personen tussen de 20 en 30 jaar. Hiervan hebben 47.875 personen een ‘migratieachtergrond’. Niet alleen jongeren met een ‘migratieachtergrond’ maar ook autochtonen jongeren maken deel uit van de Urban scene. Hoeveel van deze jongeren daadwerkelijk onderdeel zijn van de Urban scene is niet duidelijk, maar deze leeftijdscategorie bestaat uit een grote groep die we niet over het hoofd moeten zien. De jeugd kijkt ook vaak op naar de jongeren en wat ze doen in de muziek, zij kunnen als voorbeeld dienen voor de jeugd (kinderen jonger dan 18 jaar). De semi-professionals hebben al hun muziek maar maken hier nog geen geld mee. Ze hangen tussen het amateur en professional zijn in. Voor deze groep is er geen gepast aanbod bij de organisaties en aanbieders. Ze zien zichzelf niet als amateur omdat ze hun talent zelf hebben ontwikkeld en de middelen zelf hebben vergaard om hun kunst uit te oefenen. Ze zijn ook nog geen professionals omdat ze nog niet leven van hun muziek/kunst. Deze groep artiesten en Urban in het algemeen wil ik met dit event op de kaart zetten in Den Haag.

Het is voor het Haagse culturele veld vaak niet duidelijk wat Urban is en weten daardoor niet wat men kan verwachten. Een paar denkbeelden zijn: Urban is rap en staat gelijk aan schelden, Urban is een groep jongens die samenkomen en rappen, Urban is nodig om hangjongeren van de straat te halen. Maar Urban is veel meer dan de standaard denkbeelden die er heersen. De eerste deelvraag van mijn onderzoek is: Wat is Urban voor de Urban scene-participanten? Door de variatie van de muziekstijlen van de artiesten die ik op wil laten treden en de beelden die op de achtergrond worden weergegeven, wil ik deze vraag beantwoorden.

Door het promoten van het event komt er ook een ander publiek naast de participanten die al gebruik maken of hebben gemaakt van organisaties of aanbieders in Den Haag. Op deze manier wil ik proberen de Urban scene in Den Haag weer leven in te blazen. Aangezien deze “dood” is volgens de Urban scene participanten.

Voor wie doe ik het?

Alles wat ik in dit onderzoek heb geleerd wil ik in dit event verwerken. Ik wil op deze manier **publieke- en private faciliterende culturele organisaties, de gemeente, de fondsen** en de **Urban scene-participanten** samenbrengen. Op deze manier breng ik verschillende werelden samen en laat een ieder uit mijn onderzoek, die oprecht geïnteresseerd is in deze doelgroep, zien en voelen wat Urban is. Op deze manier worden eventuele vooroordelen die er zijn over Urban weggenomen.

Iedereen die ik heb gesproken is erg benieuwd naar deze avond en de uitkomsten van het onderzoek. Ik wil die avond de samenvatting van mijn scriptie uitdelen aan een ieder die hier interesse in heeft.

Ook is het nodig om de Urban scene-participanten samen te laten komen. Op deze manier leren de artiesten elkaar kennen waardoor het netwerk wordt versterkt en vergroot. Hopelijk gaan de artiesten hun krachten bundelen, elkaar meer supporten en samenwerken.

Daarnaast wil ik de Urban participanten die ik heb gesproken een podia bieden waarbij ze ook betaald krijgen. Dit mist nog in Den Haag. Wanneer organisaties een Urban event organiseren, treden de artiesten gratis op. De artiesten hebben vaak al een paar keer gratis opgetreden en het wordt nu tijd om deze doelgroep te waarderen en hun iets aan te bieden in de vorm van een vergoeding of podia op grotere festivals.

Ik zou dit event in het Paard (kleine zaal) willen organiseren omdat het Paard wordt gezien als de club van Den Haag. De opkomende artiesten (amateur omdat ze hun brood er nog niet mee verdienen maar qua kennis en kwaliteit zichzelf zien als semi-professionals of professionals) zouden hier graag op willen treden maar merken dat het moeilijk is om in het Paard een plek te krijgen. Ik zou ze dit graag willen aanbieden.

Wanneer is het event geslaagd?

Het event is geslaagd wanneer de Urban scene na deze avond zichtbaarder is geworden. Wanneer er meer kennis en begrip komt omtrent de Urban scene in Den Haag vanuit het bredere Haagse culturele veld. De diversiteit binnen de Urban scene moet na deze avond duidelijk zijn, hopelijk opent het ook de discussie omtrent de concepten amateurs/professionals welke bij fondsen en subsidies worden gebruikt.

Na dit event komt er hopelijk het besef dat zulke events nodig zijn en dat er bij het organiseren van Urban scene events, de nodige kennis nodig is om er een geslaagd event van te maken. Maar ook dat de Urban scene talenten zichtbaar worden en er meer waardering komt voor de scene. Ook is het event voor mij geslaagd wanneer de Haagse Urban scene zich meer gaan verenigen en er onderling meer support komt.

Na 1 event zullen al deze doelen niet zijn behaald, dit zijn doelen welke hopelijk op lange termijn worden behaald. Maar ik hoop doormiddel van dit event en de samenvatting van mijn scriptie een bijdrage te leveren aan het zichtbaar maken van de Urban scene en aanbevelingen aan te dragen ter bevordering van de verdere acceptatie van de Urban scene tot de bredere Haagse culturele sector.

Opzet event:

Locatie: Paard (kleine zaal)

Datum: 29 november 2018

Tijd: 19.30 – 23.00 (programma van 20.00 – 23.00)

Ik begin met een introductie en de conclusies van mijn onderzoek, ongeveer 20 min.

Vervolgens laat ik het publiek zien wat Urban is aan de hand van vijf optredens van veelbelovende Haagse artiesten, dit gaat een combinatie worden van verschillende Urban scene genres. Ook wil ik een hoofd act hebben om het event knallend af te sluiten.

Daarnaast wil ik ook een dansgroep uit de Haagse Urban scene op laten treden. Elke act heeft tien tot vijftien minuten. Ik wil bepaalde artiesten die ook gezamenlijke nummer hebben, samen laten optreden zodat dit ook als voorbeeld kan dienen. Tussendoor verzorgt een dj de muziek (vijf min na elke act).

Een van de dj's zal Don James zijn.

De acts die gaan optreden maken elk vijf foto's van aspecten uit hun dagelijks leven die voor hun Urban zijn. Wanneer de dj gaat draaien kan ik een selectie van deze foto's op de achtergrond laten zien. Op deze manier krijgt het publiek te zien, welke objecten of gebeurtenissen door de participanten wordt ervaren en gezien als onderdeel van de Urban scene.

Literatuurlijst

- Appelrouth, S & C. Kelly (2013) 'Rap, Race and the (Re)production of Boundaries' *Sociological Perspectives* 56-3 : 301-326.
- Elafros, A. (2013) 'Greek hip hop: Local and translocal authentication in the restricted field of production' *Poetics* 41: 75-95.
- Fenster, M. (1995) Understanding and incorporating rap: The articulation of alternative popular musical practices within dominant cultural practices and institutions' *The Howard Journal of Communications*, 5-3: 223-244.
- Gazzah, M.(2010) 'Maroc-Hop: Music and youth identities in the Netherlands' in A. Bayat & L. Herrera (red.) *Being young and Muslim: New Cultural Politics in the Global South and North*, Oxford University Press: 309-323.
- Jeffries, M.P. (2014) 'Hip-hop Urbanism Old and New' *International Journal of Urban and Regional Research* 38-2: 706-715.
- Jenkins, C.M. (2013) 'Introduction: "Reading" Hip-Hop Discourse in the Twenty-First Century' *African American Review* 46-1: 1-8.
- Koreman, R. (2014) 'Legitimizing Local Music: *Volksmuziek*, Hip-Hop/Rap and Dance Music in Dutch Elite Newspapers' *Cultural Sociology* 8-4: 501–519.
- Morgan, M. & D. Bennett (2011) 'Hip-hop & the global imprint of a black cultural form' *Daedalus*, 140-2: 176-196.
- Oware, M (2013) '(Un)conscious (popular) underground: Restricted cultural production and underground rap music' *Poetics* 42: 60-81.
- Ramirez, E. (2015) 'Geraldo Rivera on Fox News: Kendrick Lamar's BET Awards Performance Sends 'Exactly the Wrong Message' <https://www.billboard.com/articles/columns/the-juice/6613133/geraldo-rivera-kendrick-lamar-bet-awards-fox-news>, 13-12-2017.
- Ramirez, F (2015) 'Best moments from the 2015 BET Awards' <http://www.power106.com/blogs/whatsnew/best-moments-2015-bet-awards>, 13-12-2017.
- Roy, W.G. & Dowd, T.J. (2010) 'What is sociological about music?' *Annual Review of Sociology* 36: 183-203.

Scott, J. (2004) 'Sublimating hiphop: Rap music in white America' *Socialism and Democracy* 18-2: 135-155.

Seunis, R. (2018) 'Rapper Boef krijgt storm van kritiek: 'Het is gewoon asociaal'
<http://www.omroepbrabant.nl/?news/2732581063/Rapper+Boef+krijgt+storm+van+kritiek+'Het+is+gewoon+asociaal'.aspx>, 2 januari 2018.

Solis, G (2015) 'The Black Pacific: Music and Racialization in Papua New Guinea and Australia' *Critical Sociology* 41-2: 297–312.

Suriano, M (2011) 'Hip-Hop and Bongo Flavour Music in Contemporary Tanzania: Youths' Experiences, Agency, Aspirations and Contradictions' *Africa Development* 3-4: 113–126.

Tanner, J. & M. Asbridge & S. Wortley (2009) 'Listening to Rap: Cultures of Crime, Cultures of Resistance' *Social Forces* 88- 2: 693-722.

Van der Zant, P. (2017) 'Tussen plezier, passie en professie' Eindrapportage over een onderzoek naar amateurkunst in Den Haag, 24 mei 2018.

Appendix 1

- Wat is de Urban scene voor jou?
- Ben jij onderdeel van de Urban scene?
- Wat zijn de belangrijke factoren? Wanneer ben je Urban?
- Wat voor muziek maak je?
- Wat wil je bereiken met je muziek? Wanneer heb je het voor jouw gevoel 'gemaakt'?
- Welke rol speelt muziek in je dagelijks leven?
- Weet je wat je moet doen en waar je heen kan wanneer je iets met je muziek of talent wil doen?
- Welk medium beste om de jongeren te bereiken?
- Is het als (amateur) artiest makkelijk om je muziek de wereld in te brengen? (radio, tv & optredens)
- Wat mis je in Den Haag? Welke mogelijkheden zijn er wel?
- Hoe kijk je naar de bredere culturele sector? (Voel je je geaccepteerd of last van vooroordelen?)
- Mening over de new school Urban muziekgenre (broederliefde, F1rstman etc.)
- Wat is er nodig om te worden geaccepteerd door de bredere culturele sector?
- Hoe kijk je naar hulp vanuit organisaties/ fondsen?
- Top 5 Urban songs
- Foto's selecteren, wat is de Urban look?

Appendix 2

- Wat is je functie?
- Hoe en waarom is deze organisatie ontstaan?
- Wat waren en zijn de mogelijkheden en moeilijkheden die jullie op de weg zijn tegengekomen? En hoe zijn deze opgelost?
- Wat zijn jullie doelen en hoe willen jullie dit bereiken?
- Op welke manieren krijgen jullie hulp om de doelen te bewerkstelligen?
- Hoe profileren jullie je ten opzichte van Urban scene-participanten?
- Op welke manieren proberen jullie de jongeren in de Urban scene te bereiken?
- Wat zouden jullie in de Urban Scene in Den Haag willen veranderen?
- Hoe zien jullie de organisatie in vergelijking met de bredere culturele sector?
- Hebben jullie als organisatie te maken gehad met vooroordelen? Zo ja, waar heeft dit effect op gehad?
- Hoe definiëren jullie de Urban scene?
- Waar moeten de jongeren aan voldoen voordat ze gebruik kunnen maken van de faciliteiten?
- Hoe zou je de jongeren die hier komen kunnen omschrijven?
- Wat zijn de behoeften van de jongeren? Wat willen ze graag bereiken?
- Waar lopen de jongeren tegenaan?
- Top 5 Urban songs
- Foto's kledingstijl op volgorde leggen.